

KANDIDATUPPSATS I BIBLIOTEKS- OCH INFORMATIONSVETENSKAP
AKADEMIN FÖR BIBLIOTEK, INFORMATION, PEDAGOGIK OCH IT
2024

Hur kan man få samverkan att fungera?

En studie om samverkan mellan bibliotek och andra organisationer
inom ramen för Bokstart

PIA FOGELBERG WALLGREN
SOFIA GÖTESSON

HÖGSKOLAN
I BORÅS

© Pia Fogelberg Wallgren & Sofia Götesson
Mångfaldigande och spridande av innehållet i denna uppsats
– helt eller delvis – är förbjudet utan medgivande.

Svensk titel: Hur får man samverkan att fungera? En studie om samverkan mellan bibliotek och andra organisationer inom ramen för Bokstart.

Engelsk titel: How to make collaboration work? A study of collaboration between libraries and other organizations within the framework of Bokstart.

Författare: Pia Fogelberg Wallgren & Sofia Götesson

Färdigställt: 2024

Abstract: This thesis concerns collaboration within the literacy project Bokstart, a project targeting families with young children. Public libraries can receive financial support from the Swedish Arts Council to run Bokstart. One requirement to receive funding is that the library collaborates with other sectors working on children's language development, such as child healthcare and preschool. Through our study, we aim to understand how collaboration between libraries and their partners looks after the project has ended, as well as identifying factors that facilitate or hinder collaboration. The empirical data consists of a document study of Bokstart reports and responses from a survey. Qualitative content analysis was used for analyzing the survey responses. The theoretical framework includes selected parts of Mattessich's collaboration theory and Danermark's theories on collaboration. We found that most libraries that received funding from the Swedish Arts Council continued with collaboration after the project ended, that the project led to an expanded collaboration and that the partners found various ways to collaborate. Facilitating factors for collaboration included: support from the manager, all partners having a shared vision and an identified common purpose for collaboration. Additional factors were that the collaboration group had agreements with each other and had both planned and informal meetings regularly. Hindering factors were, in addition to when the factors above were not enforced, lack of resources, issues with personal commitments, and problems that could arise due to the partners coming from different organizations. The findings from the analysis are consistent with existing research about collaboration.

Nyckelord: samarbete, påverkansfaktorer, möjligheter, hinder, språkutveckling, litteracitetsprojekt, barnhälsovård, förskolan

Innehållsförteckning

1	INLEDNING	3
1.1	PROBLEMFÖRMULERING	4
1.2	SYFTE	4
1.3	FORSKNINGSFRÅGOR	4
2	BAKGRUND	6
2.1	BOKSTART GLOBALT OCH I SVERIGE	6
2.2	BEGREPPSFÖRKLARING	7
3	TIDIGARE FORSKNING OCH LITTERATURGENOMGÅNG	9
3.1	BOKSTART SOM LÄSFRÄMJANDE PROJEKT	9
3.2	SAMVERKAN INOM OFFENTLIGA ORGANISATIONER	10
3.3	BIBLIOTEK OCH SAMVERKAN	11
3.4	SAMVERKAN INOM LITTERACITETSPROJEKT	13
3.5	SAMMANFATTANDE REFLEKTIONER	15
4	TEORETISKT RAMVERK	16
4.1	MATTESSICHS FRAMGÅNGSFAKTORER	16
4.2	FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR SAMVERKAN	17
4.3	TEORIERNAS ANVÄNDNING	18
5	METOD	20
5.1	URVAL	20
5.2	DOKUMENTSTUDIE	20
5.3	ENKÄTUNDERSÖKNING	21
5.4	KVALITATIV INNEHÅLLSANALYS	23
5.5	ETISK REFLEKTION	23
6	RESULTAT OCH ANALYS	25
6.1	HISTORIA AV TIDIGARE SAMVERKAN	25
6.2	SAMVERKANSPARTERNA	27
6.3	PROCESS OCH STRUKTUR	29
6.4	NÄTVERK OCH KOMMUNIKATIONSKANALER	30
6.5	GEMENSAMT SYFTE	31
6.6	(O)TILLRÄCKLIGA RESURSER	32
6.7	CHEFENS VIKTIGA ROLL	34
6.8	ORGANISATORISK NÄRHET	35
6.9	FAKTORER SOM INTE OMFATTAS AV TEORIN	35
6.9.1	<i>Fysisk närhet</i>	36
6.9.2	<i>Personbunden samverkan</i>	36
6.9.3	<i>Vikten av avtal</i>	37
7	DISKUSSION OCH SLUTSATSER	39
7.1	RESULTATDISKUSSION	39
7.2	SLUTSATSER	43
7.3	UPPSATSENS BEGRÄNSNINGAR SAMT FRAMTIDA FORSKNING	44
8	LITTERATURLISTA	46
	BILAGOR	50

1 Inledning

“Folkbiblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning, bland annat genom att erbjuda litteratur utifrån deras behov och förutsättningar” (SFS 2013:801 §8). Denna paragraf i bibliotekslagen visar att arbetet med barns språkutveckling är ett av folkbibliotekens viktigaste uppdrag, men biblioteken är inte ensamma om att arbeta med barn och deras språkutveckling. Detta arbete utförs även av verksamma inom bland annat förskolan, den öppna förskolan och barnhälsovården¹. De sätt på vilka man arbetar språkutvecklande kan dock skilja sig åt. Förskolan ska enligt läroplanen stimulera barnens språkutveckling och ge barnen förutsättningar att utveckla sitt språk genom “att lyssna till högläsning och samtala om litteratur och andra texter” (Skolverket, 2018, Kommunikation och skapande). Barnhälsovårdens uppdrag innebär framför allt att bedöma barns språkutveckling samt att arbeta förebyggande och uppföljande (Rikshandboken barnhälsovård, 2019).

I Sverige började Bokstart år 2014 som ett pilotprojekt i tre kommuner, initierat av Statens kulturråd som har i uppdrag av regeringen att främja läsning och stimulera små barns språkutveckling (Rånlund et al., 2020). Bokstart har som mål att:

- stärka föräldrar i deras betydelsefulla roll
- utveckla samverkan mellan folkbibliotek, barnhälsovård och förskola samt med familjen
- öka, och sprida, kunskap om små barns språk- och läsutveckling

(Rånlund et al., 2020, s. 9).

Sedan pilotperioden har Bokstart blivit en nationell satsning och flera regioner och kommuner har fått projektmedel från Kulturrådet för att starta upp Bokstartsprojekt (Rånlund et al., 2020). För att stärka likvärdigheten och stödja biblioteken i sitt uppdrag ges en rad statliga bidrag i form av tidsbegränsade projektstöd från Kulturrådet, vilket Bokstart är ett exempel på (Kulturrådet, 2024). Dessa bidrag har dock kritiserats eftersom man anser att tillfälliga bidrag inte löser frågan om underfinansierade bibliotek (Claesson, 2022). När man studerat effekterna av tillfälliga projektmedel har man sett att det finns en risk att arbetet avstannar när bidragssatsningen är över (Nowé Hedvall et al., 2021).

¹ Barnhälsovård (BHV) bedrivs på barnvårdscentraler (BVC). I vår empiri används BHV och BVC ibland synonymt.

Bokstart i Sverige bygger på en samverkan mellan bibliotek och andra verksamheter och biblioteken har inom ramen för Bokstart samverkat med andra professioner som barnhälsovården, pedagoger och logopedier. Att samverka över professionsgränser kan vara väldigt givande, men det kan även vara både svårt och kostsamt att implementera i det praktiska arbetet (Danermark, 2004).

1.1 Problemformulering

Folkbiblioteken samverkar idag med olika organisationer och av olika anledningar. Det kan dock vara svårt att få till en fungerande samverkan och därför lyckas biblioteken olika bra med detta. Det är även ofta kostsamt för biblioteken att upprätthålla samverkan. För att biblioteket ska erhålla medel från Kulturrådet för Bokstartsprojekt är ett av kraven att biblioteket ska samverka med andra sektorer som även de har i uppdrag att arbeta för små barns språkutveckling (Kulturrådet, u.å), men lyckas biblioteken att upprätthålla denna samverkan efter projektperioden? Vilka faktorer påverkar bibliotekens samverkansarbete med andra professioner? Studien fyller en kunskapslucka då tidigare uppföljningar av Bokstart skett inom ramen för projektarbeten och inga studier har gjorts för att få en bild av hur samverkan upprätthålls efter att man implementerat Bokstart i den ordinarie verksamheten på biblioteken.

1.2 Syfte

Studiens syfte är att nå kunskap om hur samverkan mellan bibliotek och andra parter inom Bokstart ter sig efter avslutad projektperiod samt att skapa en fördjupad förståelse över vilka framgångsfaktorer och hinder som kan finnas för en fungerande samverkan.

1.3 Forskningsfrågor

- Hur ser bibliotekens samverkan inom ramen för Bokstart ut idag, i jämförelse med under projektperioden?
- Vilka faktorer underlättar fortsatt samverkan?
- Vilka faktorer försvårar fortsatt samverkan?

För att uppnå syftet med studien ämnar vi genomföra en innehållsanalys av tidigare Bokstartsrapporter samt en enkätundersökning med både kvalitativa och kvantitativa inslag.

Studien kommer att utgå från forskningsfrågorna och för att besvara vår första forskningsfråga kommer vi att analysera enkätsvaren samt göra en jämförelse av hur man beskriver samverkan i rapporterna mot hur respondenterna redogör för samverkan i enkätsvaren. Vi kommer att genomföra en kvalitativ innehållsanalys med stöd i samverkansteori av både Bokstartsrapporterna och enkätsvaren för att besvara våra två sista forskningsfrågor.

2 Bakgrund

2.1 Bokstart globalt och i Sverige

Bokstart är en läsfrämjande satsning som startade i England år 1992. En samverkan startade mellan den läsfrämjande organisationen BookTrust, bibliotek och barnhälsovård, för att främja läsning för små barn. När barnen besöker barnhälsovården får familjerna böcker anpassade till det lilla barnet och föräldrarna uppmuntras att läsa för barnen. Idag ska Bokstart, i form av en bokgåva, nå alla barn i England och Wales. Det finns dessutom ytterligare insatser riktade till barn i socioekonomiskt utsatta familjer. Grundidén är att tidigt läsfrämja för små barn, där ett vanligt arbetssätt är att träffa familjerna genom hembesök. Samverkan med exempelvis barnhälsovård och förskolor är vanligt. Bokstart som koncept har spridit sig och används nu i omkring 30 länder världen över, bland annat i Sverige (Rånlund et al., 2020).

I Sverige startade man upp Bokstart år 2014 då Kulturrådet finansierade tre pilotundersökningar i Göteborg, Landskrona och Södertälje. Man tog inspiration från den danska varianten av Bokstart där bibliotekarier gav bokgåvor via hembesök och där målgruppen var föräldrar med barn i åldern 0–3 år som bodde i utsatta områden. Året därpå inkluderades också Västernorrland och Region Jämtland Härjedalen i pilotprojektet. Det man ville undersöka i dessa regioner var att se hur arbetet med Bokstart skulle kunna fungera i glesbygd och för asylsökande. Pilotprojektet prövade metoden att ge bokgåvor till familjerna via hembesök och att utveckla en samverkan mellan folkbibliotek och barnhälsovård. När pilotprojektet var över fick Kulturrådet år 2017 i uppdrag av regeringen att sprida Bokstartskonceptet. Därmed kunde alla kommuner och regioner ansöka om bidrag till att genomföra ett Bokstartprojekt (Rånlund et al., 2020).

Det finns vissa krav för att få bidrag till att starta upp ett Bokstartprojekt. Den huvudsökande måste vara ett folkbibliotek eller länsbibliotek i den kommun eller region som ansöker om bidraget. Den primärt ansvarige och huvudsökande ska vara biblioteket, men denne måste driva projektet i samverkan med minst två andra aktörer. Av dessa ska minst en av dem vara barnhälsovården eller förskola.

För att klassas som ett Bokstartprojekt ska projektet:

- utgöra en långsiktig satsning för att tidigt stimulera språk- och läsutveckling hos barn
- rikta sig till barn i åldern 0–3 år och vuxna i deras närhet
- utgå från varje enskild familjs och barns behov

- stärka föräldrar i deras betydelsefulla roll för barnets språk- och läsutveckling
- utveckla hållbar samverkan mellan folkbibliotek, barnhälsovård och förskola

(Rånlund et al., 2020, s. 9).

Det finns inte några krav på vilka metoder Bokstart ska använda, även om det vanligtvis anses ingå ett personligt möte och en bokgåva, utan det är upp till kommuner och regioner att själva utarbeta den metod som de anser passar dem bäst. Kulturrådet tillhandahåller material och kompetensutvecklande insatser till dem som fått stödet beviljat. Däremot ingår inte pengar till inköp av gåvoböcker; pengar till detta söks hos Inköpsstödet till litteratur för folk- och skolbibliotek (Rånlund et al., 2020).

De vanligaste metoderna i Sverige inom Bokstart är hembesök, gruppträffar och läshörnor. Hembesöken innebär att en eller två bokstartare besöker det lilla barnet och dess familj i deras hem. Oftast är bokstartarna bibliotekarier, men ibland är de även från barnhälsovården eller öppna förskolan. Under besöket brukar bokstartarna läsa för barnet och samtala med föräldrarna om vikten av läsning för barnets språkutveckling. Familjen får under träffen en bokgåva och informationsmaterial om språkutveckling. Bokstartsträffen sker på frivillig basis och det är barnhälsovården som genom sin kontakt med familjerna har informerat om Bokstart och frågat om familjen är intresserad av att medverka i projektet (Rånlund et al., 2020). Gruppträffar där man läser, rimmar och sjunger tillsammans med familjerna som deltar i Bokstart sker vanligtvis på biblioteket eller öppna förskolan. Läsning och språk står i fokus under dessa träffar. Läshörnor innebär att biblioteket anordnat ett minibibliotek, ofta kallat kapprumsbibliotek, på exempelvis förskolor och därifrån kan familjerna enkelt låna hem böcker (Rånlund et al., 2020).

2.2 Begreppsförklaring

I litteratur om samverkan används begreppet *samverkan* ibland synonymt med närliggande begrepp som *samarbete* och *samordning*. Detta är även något som ofta förekommer i vår empiri. Ögland (2013) ger en förklaring av vad som skiljer dessa begrepp åt. Samordning innebär att koordinera resurser för att nyttja dessa effektivare. Samarbete står för det man gör tillsammans i det praktiska arbetet, något som uppkommer spontant och kan vara oreglerat. Samverkan är något som är mer formellt, har ett tydligt syfte och kan innefatta ett avtal mellan verksamheter. Danermark (2004) definierar samverkan som att ”två eller fler personer *interagerar* om *något* i ett specifikt *syfte*” (s. 17). I fallet med Bokstart är detta *något* barn i åldern 0–3 år

samt vuxna i deras närhet och *syftet* är att tidigt stimulera barnens språkutveckling. Hur man *interagerar* skiljer sig åt mellan varje Bokstartsprojekt.

3 Tidigare forskning och litteraturgenomgång

Nedan presenteras litteratur bestående av forskningsartiklar, rapporter samt monografier inom de områden som är relevanta för vår studie då vi ämnar undersöka samverkan inom ramen för Bokstart. Eftersom det, utöver de Bokstartsrapporter som utgör en del av vårt empiriska material, inte finns någon forskning som specifikt behandlar samverkan inom Bokstart har vi valt att dela in litteraturgenomgången i olika delar. Den första delen utgörs av en kort redovisning av forskning kring Bokstart, följt av ett avsnitt som fokuserar på forskning kring samverkan inom offentliga organisationer. I de två sista delarna presenterar vi forskning om bibliotek och samverkan samt om bibliotek och samverkan inom litteracitetsprojekt.

3.1 Bokstart som läsfrämjande projekt

Forskning visar att insatser för att främja barns språkutveckling är något som bör påbörjas tidigt i barnets liv och att föräldrarna har en betydande roll i barns språkutveckling och läsförmåga (Andersson, 2015). Denna vetenskap har lett till en rad projekt runt om i världen som på olika vis riktar sig till små barn i åldrarna 0–3 år och deras föräldrar. Syftet är att lyfta vikten av att tidigt högläsa för barnen, i så kallade *Family literacy*-program. Man delar även ut gåvoböcker och informerar föräldrarna om att barn behöver tillgång till litteratur och läsande förebilder i hemmet, då grunden för läsning börjar redan innan barnet börjar skolan (Andersson, 2015). Bokstart är ett family literacy program. Family literacy program är läsfrämjande insatser som riktar sig till hela familjen med syfte att hjälpa och stödja barnens språkutveckling (Rånlund et al., 2020). *Literacy*, litteracitet på svenska, innebär mer än enbart läsning; läsning kan beskrivas som ett samspel mellan en text och en läsare medan begreppet litteracitet innebär att kunna göra associationer och dra slutsatser samt att kunna koppla det man läser med annat som man känner till om världen (Limberg et al., 2022). Andersson (2015) förklarar att forskning påvisat ett samband mellan barnens läsförmåga och tillgång till skriftspråk i hemmet; att det finns böcker och annat textmaterial i hemmet och att omges av läsande personer är viktig för att ett barn ska utvecklas till en kompetent läsare. Det har visat sig att de föräldrar som känner till hur viktigt det är med språkstimulans för barnens språkutveckling, språkstimulerar sina barn mer än de föräldrar som inte har denna kunskap. De barn som fått mer språkstimulans klarar läs- och skrivinläringen bättre än de som fått mindre. Det råder således enighet bland forskarna om föräldrarnas betydelse för barnens språkutveckling (Andersson, 2015). Därför gör flera aktörer, som bland annat Kulturrådet genom Bokstart, satsningar

för att påverka föräldrarna till att ägna sig åt språkstimulerande aktiviteter med sina barn (Rånlund et al., 2020).

Studier har gjorts för att undersöka hur effektiva family literacy projekt är vad gäller att förbättra barns läs- och skrivkunighet. Det har visat sig att just denna typ av läsfrämjande projekt har varit mer effektiva än andra typer, till exempel pedagogiska skolprojekt inom läsfrämjande. Det betyder inte att de olika sätten ska konkurrera, utan att de kan komplettera varandra (Andersson, 2015). När man har gjort studier för att undersöka Bokstarts effekter har man sett att barnens och föräldrarnas attityder till läsning och litteratur har förändrats och att barnen på sikt har presterat bättre i skolan. Även i Danmark har man sett att Bogstart har förändrat föräldrarnas attityder till läsning i en positiv riktning (Rånlund et al., 2020).

Lindström Sol och Ekholm (2021) har forskat om Bokstart ur ett kulturpolitiskt perspektiv. Deras forskning rör hur man i Göteborg använder Bokstart som ett sätt att åstadkomma social integration. De menar att kulturpolitik blir ett instrument för socialpolitiken, då man med hjälp av bibliotekarier som gör hembesök i socialt utsatta områden ska bidra till att minska utanförskap, genom att få föräldrarna att inse hur viktigt det är med goda läsvanor. Dels för ett gott skolresultat, dels för en på sikt ökad delaktighet i samhället. Författarna undersöker hur kulturpolitik och socialpolitik har vävts in i varandra i ett samhälle där man skurit ner på välfärden, samtidigt som ojämlikheten ökar. De menar att det är av intresse att undersöka kulturpolitikens nya villkor för att förstå och hantera sociala problem.

3.2 Samverkan inom offentliga organisationer

Att offentliga organisationer samverkar är inte något nytt. Sedan välfärdsstatens födelse har samverkan förekommit i olika utsträckning (Danermark & Kullberg, 1999). Samhällets utveckling mot resultatstyrning fodrar att offentliga organisationer enkelt ska kunna granskas, vilket innebär att de måste avgränsa sig alltmer och definitionen av vad som ingår i olika offentliga organisationers uppdrag blir allt snävare (Lindberg, 2009). Samtidigt är många frågor i samhället större än vad som faller inom dessa ramar och detta har lett till att offentliga organisationer måste samverka för att klara av samhällets utmaningar och sitt uppdrag gentemot invånarna (Lindberg, 2009). Samverkan har därför kommit att bli en arbetsform som offentliga organisationer inte kan välja bort (Danermark & Kullberg, 1999). Lindberg (2009) skriver att skälen till att samverka kan vara flera och att ett av det vanligaste skälet är ömsesidighet och detta innebär att organisationer "samverkar kring ett gemensamt mål eller gemensamma intressen" (s. 36). Ett annat skäl kan vara legitimitet.

Organisationer har krav på sig att legitimera sin verksamhet gentemot omvärlden då de bedöms efter vilka de förknippas med och vilka de arbetar tillsammans med. Andra skäl till att samverka kan vara statliga initiativ eller föreskrifter som understöds genom exempelvis legala direktiv eller finansiella incitament (Lindberg, 2009.)

Huxham (2003) menar att samverkan kan ge fördelar för organisationer som de inte hade lyckats inbringa var för sig. Dock kan samverkan innebära en tröghet som tar mycket kraft från samverkansparterna utan att för den skull resultera i något givande. Även där samverkan ger goda resultat kan processen uppfattas som trög, konflikter kan uppstå och de inblandade kan uppleva negativa känslor kring att samverka. Vangen och Huxham (2012) menar att när olika organisationer samverkar så visar det sig ofta att man har olika mål med samverkan. De ser en paradox i detta då både samma och skilda mål kan innebära framgång för samverkan. De skriver att man ofta anser att samverkan bör starta med en samsyn gällande målet med samverkan eftersom detta ökar motivationen för de olika parterna, men att organisationer med samma mål då i stället kan inta en konkurrensposition och vara ovilliga att samarbeta och dela med sig av information. Vangen och Huxham anser dock att båda dessa situationer kan leda till en framgångsrik samverkan om organisationerna arbetar för att förstå olikheter och accepterar olika mål, utan att för den delen göra avkall på de egna. De menar att samverka är en balansakt som kräver en viss mån av sensitivitet för att lyckas.

3.3 Bibliotek och samverkan

Kann-Christensen (2012) har undersökt vilka krav som ställs för att biblioteken ska få erhålla statliga utvecklingsbidrag i Danmark och i Sverige. En av skillnaderna mellan de båda länderna var att man i Sverige krävde av biblioteken att de skulle samverka med andra bibliotek eller med andra organisationer för att få sin ansökan godkänd. Kann-Christensen menar att kravet att hitta en partner att samverka med kan göra det svårt för lokala bibliotek att själva kunna bestämma hur man vill utveckla sitt bibliotek och sin verksamhet.

Flera forskare som undersökt hur samverkan fungerar mellan lärare och skol- eller folkbibliotek (Montiel-Overall, 2008; Kammer et al., 2021; Tikkinen & Korkeamäki, 2021) uppger att det största hindret för samverkan är brist på tid. Kammer et al. ser i sin studie att några bibliotekarier och lärare kände sig nödgade att träffas utanför arbetstid för att få till en samverkan. I Montiel-Overalls (2008) och Kammer et al. (2021) undersökning var bibliotekarierna de mest drivande i samverkansprocessen. Det faktum att biblioteket låg på skolan var något som underlättade

samverkan eftersom lärare och bibliotekarier såg varandra som kollegor och hade regelbundna möten, både inbokade och spontana, menar Montiel-Overall. I kontrast till detta visade Tikkinen och Korkeamäkis (2021) studie att bristen på formella och informella möten var en faktor som hade en hämmande effekt på samverkan. Något som var avgörande för ambitionen att samverka var, i de två sistnämnda studierna, det faktum att båda parter hade samma mål med samverkan. I alla tre studier uppgav man att samverkan medförde en möjlighet för parterna att utvecklas och lära av varandra.

Forskning har dessutom visat att skolbibliotekarier och bibliotekarier på folkbibliotek kan dra fördel av att arbeta tillsammans eftersom de delar ett liknande uppdrag (Kammer & Morland, 2020). Kammer och Morland har undersökt vad skolbibliotekarier och folkbibliotekarier i ett landsbygdsområde i USA tänker och känner kring den samverkan som de bedriver i sin yrkesutövning. Det uttrycktes att samverkan var en del av deras yrke och att både skolbibliotekarier och bibliotekarier på folkbibliotek personligen upplevde att de drog nytta av samverkan, eftersom detta kunde ge dem nya idéer till deras arbete. Samtidigt uttrycktes att det som var tänkt som samverkan ibland snarare blev tillfällen för en bibliotekarie att göra reklam för sin verksamhet.

Kammer och Morlands (2020) forskning visar att ju längre bibliotekarierna hade känt varandra, desto bättre var kommunikationen vilket bidrog till en ökad samverkan. Flera av respondenterna i forskningen påtalade att samverkan lätt gick i stöpet om personalgruppen förändrades och personen som varit den drivande i samverkan slutade. Respondenterna uttryckte ett behov av samverkan då man verkligen behövde varandra i olika situationer. Det var bara ett fåtal av respondenterna som hade planerade möten för samverkan och de som hade en mer ihållande samverkan var de som höll kontakten via mejl, telefonsamtal samt genom informella träffar. Kammer och Morland (2020) poängterar att respondenterna i forskningen inte värderade sin samverkan enligt olika samverkansteorier och att en del av bibliotekariernas samverkan egentligen inte kan kallas samverkan, utan snarare samarbete. Det som respondenterna fokuserade på var värdet av att arbeta tillsammans och ge stöd till samma användare, att samarbetet gjorde deras arbetssituation bättre samt att användarna kunde dra nytta av det. Det som respondenterna såg som hinder för samverkan var de olika arbetsplatsernas system; exempelvis var skolbibliotekarierna inte så flexibla eftersom de hade strikta scheman att följa. Dessutom var samarbetet inte lika viktigt för dem som för bibliotekarierna på allmänna bibliotek. En annan faktor som kunde försvåra samverkan var den bristande förståelsen för hur de olika bibliotekarietyperna arbetar (Kammer & Morland, 2020).

Lundh och Michnik (2014) har undersökt samarbetet mellan bibliotek och barnvårdscentraler i Sverige och såg stora lokala variationer på hur samarbetet fungerade. Vanligast var att biblioteken försåg barnvårdscentralerna med gåvoböcker för att dela ut till barn yngre än 2 år, alternativt ett presentkort som föräldrarna sedan kunde byta mot en bok på biblioteket. Vissa bibliotek hade ett mer omfattande samarbete med barnvårdscentralerna där biblioteket ansvarade för en träff i föräldrautbildningen. Forskarna såg att det ofta saknades en långsiktighet i samarbetet, att skriftliga överenskommelser med dokumentation och uppföljning, samplanering, gemensam fortbildning och förankring bland chefer samt på politisk nivå var något som krävdes för ett framgångsrikt och långsiktigt samarbete. Detta var även viktigt för att inte samarbetet skulle riskera att bli personberoende och försvinna vid exempelvis en omorganisering.

3.4 Samverkan inom litteracitetsprojekt

Barrath-Pugh och Anderson (2013) har forskat om samarbeten mellan barnhälsovårdspersonal och bibliotekarier i ett litteracitetsprojekt. De framhåller att forskning visar att det ger effekt för barns utveckling om olika professioner samarbetar kring barnet. De menar även att det inte är enbart barnen som blir hjälpta av kompletterande professioners samarbete, utan också barnens föräldrar och de yrkesverksamma själva. I de sistnämndas fall kan samarbeten leda till ökade kunskaper och att det program som de samarbetar kring blir stärkt.

Barrath-Pugh och Andersons (2013) forskning visar även att det finns olika faktorer som bidrar till att samverkan mellan olika professioner lyckas. Forskning visar att det behövs både ett organisatoriskt stöd och ett individuellt stöd. Det behövs tid och resurser för att lyckas bygga upp en samverkan. På individnivå behöver de inblandade vara engagerade i samarbetet och implementera de strategier som behövs för att kunna nå en samverkan. De inblandade behöver också ha en förståelse för den andras profession och roll i det gemensamma projektet. Utbildning och mentorskap är också viktiga delar för att få samverkan att fungera (Barrath-Pugh & Anderson, 2013). Vad gäller samverkan mellan bibliotekarier och barnhälsovårdspersonal har det visat sig vara ett effektivt sätt när det kommer till samverkan kring barns litteracitet. Dels har barnhälsovårdspersonalen tillgång till kontakt med familjerna, dels brukar de uppfattas ha auktoritet inom barnområdet. Det har även visat sig vara viktigt att fler professioner säger samma sak till barnens föräldrar eftersom det ökar trovärdigheten.

Forskning visar vidare att det kan ta tid att bygga upp en fungerande samverkan mellan barnhälsovårdspersonal och

bibliotekarier i litteracitetsprojekt, men när det väl lyckats blir det mer framgångsrikt än om man inte samverkade. Ett samarbete mellan professioner har också visat sig underlätta vad gäller att nå familjer som är svårare att nå (Barrath-Pugh & Anderson, 2013).

Flera projekt har förekommit där bibliotek och förskolor har utformat en samverkan, då barns språkutveckling samt deras möjligheter att få samtala om litteratur är en del av förskolans läroplan (Skolverket, 2018). Projektet *LekaSpråkaLära* gick ut på att förskolepedagoger och barnbibliotekarier tillsammans skulle arbeta för att stärka det språkutvecklande arbetet i förskolan, bland annat genom att delta i gemensamma lär- och utvecklingstillfällen (Myndigheten för skolutveckling, 2004). Under detta projekt hade bibliotekarierna svårt att hitta sin roll då både bibliotekarierna och förskolepedagogerna såg på bibliotekets funktion som främst en mediedepå och att målet med projektet huvudsakligen var riktat mot förskolans uppdrag. Efter projektet uttryckte bibliotekarierna att vinsten för dem framför allt bestod i att pedagoger och bibliotekarier hade upptäckt varandras kompetenser, att de hade fått bättre kontakt med de förskolebarn som kom till biblioteket samt att barnen fått en bättre biblioteksvana. Liknande resultat kan man se i projektet *Alfons, Ellen, Kotten och alla de andra...* där bibliotekarierna tycks ha haft som roll att i första hand ombesörja förskolans behov av litteratur, presentera biblioteket för barnen samt att bokprata och hålla i sagostunder på biblioteken (Widerberg, 2008).

Barrath-Pugh och Maloney (2015) har forskat om hur ett Bokstartliknande projekt för lite äldre barn (4–5-åringar) i Australien har fungerat vad gäller att implementera projektet i samverkan mellan bibliotek och skola. Där såg man att det som underlättade en implementering av projektet var att man hade en samsyn på programmet, en central styrning, relationer och resurser i form av bokpaket och biblioteksaktiviteter. Det som påverkade samarbetet i motsatt riktning var den ibland bristfälliga initiala kommunikationen mellan bibliotek, skola och föräldrar. Man såg också att lärarna behövde engageras mer i att integrera litteracitetsprojektet i läroplanen och att också se potentialen i att vara engagerad tillsammans med familjerna i projektet. Forskarna såg dessutom att bibliotekarierna såg projektet som något som också kunde hjälpa dem att främja bibliotekets verksamhet för de familjer som var med i projektet. Även lärarna såg det som en stor fördel att samarbeta med bibliotekarier då dessa kunde förstärka lärarnas budskap om vikten av läsning till föräldrarna. Vidare såg lärarna en fördel med att föräldrarna var involverade i litteracitetsprojektet (Barrath-Pugh & Maloney, 2015).

Även Sandin (2011) har tittat på läsfrämjande projekt och undersökt olika faktorer som påverkat projekten. Sandin har undersökt två projekt med fokus på samverkan mellan

bibliotekarier och andra yrkesgrupper. I likhet med ovan nämnda forskning kunde även Sandin se att samverkan kunde bidra till en förståelse för varandras olika kompetenser, men även till en bättre förståelse av den egna kompetensen i förhållande till andra yrkesroller. I studien listats en rad faktorer som Sandin menar är viktiga för samarbetet, bland annat att alla aktörer gemensamt formulerar syfte och mål för projektet, att ledningen frigör resurser i form av personal och tid samt att samverkanspartner redan i början av projektet involveras eftersom detta bidrar till att de känner ett större engagemang för projektet.

3.5 Sammanfattande reflektioner

Sammanfattningsvis finns det ett brett stöd i forskningen om att man tidigt bör främja barns språkutveckling. Forskare har påvisat att det är av stor vikt att föräldrarna har en aktiv roll i sina barns språkutveckling och läsförmåga. Den samlade bilden på forskningen gällande barns språkutveckling, har lett till att man världen över har startat olika family literacy-program, där Bokstart är ett av dessa projekt.

Anledningar till att man samverkar inom organisationer kan vara flera; statliga initiativ, finansiella incitament eller ett skäl till att legitimera den egna verksamheten. Forskning visar vidare att samverkan kan vara en stor fördel för verksamheter eftersom detta kan ge fördelar som de inte skulle ha lyckats med på egen hand. Viktigt är dock att samverkansparterna strävar mot att förstå varandras olikheter och de kan även behöva acceptera olika mål med samverkan, dock utan att behöva göra avkall på verksamhetens egna mål. Att se varandras kompetenser och använda sig av dessa i arbetet runt barnen har visat sig ha en positiv inverkan på barnens språkutveckling. Att samverka runt barnet ger även god effekt för de yrkesverksamma, eftersom de kan delge varandra olika kunskaper som är till nytta i arbetet.

Forskare har sett att för att lyckas med samverkan är det viktigt att parterna får möjlighet till inbokade möten, både formella och informella. Det har visat sig att det gör skillnad hur länge samverkansparterna har känt varandra, eftersom detta tycks leda till en bättre kommunikation och således en bättre samverkan. För att upprätthålla ambitionen att samverka är det, enligt forskningen, viktigt att samverkansparterna har en samsyn vad gäller arbetes mål. Andra faktorer som forskning visar underlättar samverkan är att det finns tillräckliga resurser avseende tid och personal samt att det finns ett stöd från verksamheternas chefer. För att öka engagemanget i projektet behöver alla inblandade involveras.

4 Teoretiskt ramverk

Studiens syfte är att nå kunskap om hur samverkan inom Bokstart ter sig efter avslutad projektperiod samt att skapa en förståelse över vilka framgångsfaktorer och hinder som kan finnas för en fungerande samverkan. För att uppnå studiens syfte har vi konstruerat ett teoretiskt ramverk baserat på samverkansteori. Studiens teoretiska ramverk är tänkt att fungera som ett verktyg i analysen av vårt empiriska material och utgörs av valda delar hämtade från Mattessichs (Mattessich & Johnson, 2018) samverkansteori och Danermarks (2000) teorier kring samverkan inom offentlig sektor. Även om dessa teorier i viss mån överlappar, då båda syftar till att beskriva vad som krävs för en fungerande samverkan, finns det flera delar som kompletterar varandra. På så vis ger de tillsammans en fördjupad förståelse för samverkansprocesser och ett stöd i tolkningen av studiens resultat.

4.1 Mattessichs framgångsfaktorer

Sociologen Paul Mattessich har tillsammans med kollegor², genom att analysera många års forskning kring samverkan, utvecklat en samverkansteori bestående av 22 faktorer som alla medverkar till en lyckad samverkan. Teorin är normativ och man medger att ingen samverkansprocess lyckas inom alla dessa faktorer, utan teorin är tänkt att ge en förståelse för och belysa de faktorer som leder till en framgångsrik samverkan (Mattessich & Johnson, 2018). De 22 faktorerna (se bilaga 1) är grupperade i sex kategorier och nedan listar vi samt förklarar kort de faktorer som är relevanta för vår studie. Vi redogör alltså inte för alla 22 faktorer i teorin, då vi gjort bedömningen att vissa faktorer inte är applicerbara på Bokstartsarbetet eller är relevanta i förhållande till de frågor vi ställt i enkäten. Exempel på faktorer som valdes bort var huruvida man har förtroende för samverkansgruppen och om alla nivåer är representerade i samverkansgruppen, så som högsta ledning och mellanchefer.

Miljö: Faktor 1: *Samverkan eller samarbete har förekommit tidigare.* Detta kan medföra en förståelse för varandras roller och för samverkansprocessen.

Faktor 3: *Samverkan stöds av politiker och beslutsfattare.* Vilket innebär att dessa ger ekonomiskt stöd för samverkan och/eller uppmuntrar samverkan eftersom man ser samverkan som ett medel till att hantera olika problem.

² Mattessich har skrivit tre upplagor av *Collaboration: What makes it work*. De två första upplagorna skrev han tillsammans med Barb Monsey och Marta Murray-Close. Den tredje upplagan, vilken vi använder oss av, skrevs tillsammans med Kirsten M. Johnson.

Samverkanspartners egenskaper: Faktor 4: *Parterna respekterar, förstår och har förtroende för varandra.* Detta innebär att man förstår varandras verksamhet, vilka normer, arbetssätt och begränsningar som finns inom de olika organisationerna. Faktor 6: *Alla samverkansparter ser den egna vinningen i att samverka.* Man anser att fördelarna överväger nackdelarna, som att beslutsprocesser blir långsammare med flera parter inblandade. Faktor 7: *Samverkansparterna har förmågan att kompromissa.* Vilket betyder att alla är införstådda i att alla parter inte alltid kommer att få sin vilja igenom.

Process och struktur: Faktor 8: *Samverkansparterna delar på insatsen i både processen och resultatet.* Detta innebär att samverkansparterna känner ett ägarskap både i hur arbetet genomförs och dess resultat. Faktor 10: *Flexibilitet.* Flexibilitet innebär att samverkansgruppen är öppen för olika sätt att organisera sig och arbeta. Faktor 11: *Utveckling av tydliga roller och riktlinjer.* Vilket innebär att alla i samverkansgruppen förstår sina roller, rättigheter och skyldigheter. Faktor 12: *Anpassningsförmåga.* Detta betyder att parterna ska kunna göra stora anpassningar för att hantera förändrade omständigheter, exempelvis justera samverkansmålen.

Kommunikation: Faktor 15: *Öppen och frekvent kommunikation.* Gruppen interagerar ofta och delar nödvändig information på ett formellt plan. Faktor 16: *Etablerade informella relationer och kommunikationskanaler.* Detta handlar om att etablera personliga och informella kontakter vilket skapar en mer sammanhållen samverkansgrupp.

Syftet: Faktor 17: *Konkreta och uppnåeliga mål.* Gruppens mål är konkreta och uppnåeliga för alla samverkansparter. Faktor 18: *Gemensam vision.* Gruppen har en gemensam vision från början eller att gruppen utvecklar en gemensam vision under arbetets gång.

Resurser: Faktor 20: *Tillräckligt med ekonomiska medel, personal, material och tid.* För att kunna nå mål och utveckla samverkan. Faktor 22: *Engagerade externa och interna deltagare.* Detta syftar till att samverkansparterna upprätthåller relationerna mellan varandra samt andra som påverkas av samverkan för att bibehålla en god kommunikation.

4.2 Förutsättningar för samverkan

Berth Danermark har skrivit flera böcker inom ämnet samverkan. I boken *Samverkan - himmel eller helvete?* sammanfattar Danermark de faktorer som han anser är förutsättningar för att samverkan skall fungera (2000, s. 47). Nedan listas dessa faktorer

tillsammans med en närmare förklaring av de olika faktorerna. Förklaringarna är hämtade från Danermark (2000) samt Danermark och Kullberg (1999).

Att samverkan har en tydlig och klar ledning: Ledningen ansvarar för att skapa de grundläggande förutsättningarna för samverkan. Ansvaret ska inte ligga på de enskilda medarbetarna.

Att samverkan har ett klart och uttalat mål: Om målen för samverkan är vagt formulerade kan det vara svårt att bryta ner dem till konkreta mål, vilket är en nödvändighet i det praktiska arbetet.

Att tillräckliga resurser ställs till förfogande: Samverkansarbete tar tid och kräver extra resurser för att inte det dagliga arbetet ska drabbas.

Att skillnader mellan de samverkande avseende synsätt, organisation och regelverk har identifierats: De som ska samverka kan tillhöra olika organisationer och kan därmed ha skilda synsätt på hur ett mål ska nås, eftersom man företräder olika kunskapsområden. Olika organisatoriska strukturer och varierande grad av politisk styrning kan göra att de som samverkar inte har samma befogenheter att fatta självständiga beslut. Detta kan försvåra beslutsfattandet inom samverkansarbetet och leda till ineffektivitet. Organisationers skilda formella och informella regelverk kan påverka vilken grad av ansvar och inflytande olika samverkansparter kan och bör ta i olika typer av frågor.

Att hindrande skillnader undanröjts eller om detta inte går, att sätt att hantera dem utvecklats: Organisatoriska skillnader som inte kan elimineras, behöver inte nödvändigtvis innebära hinder för samverkan om man identifierar, lyfter fram och diskuterar dessa skillnader.

4.3 Teoriernas användning

Både Mattessichs (Mattessich & Johnson, 2018) och Danermarks (Danermark, 2000) forskning om samverkan syftar till att identifiera faktorer som utgör en framgångsrik samverkan. Syftet med vår studie är att nå kunskap om hur samverkan inom Bokstart ter sig efter projektperioden samt att skapa en fördjupad förståelse över vilka framgångsfaktorer och hinder som kan finnas för en fungerande samverkan. Studien ämnar alltså inte undersöka hur väl samverkan inom Bokstart lever upp till Mattessichs och Danermarks teorier om framgångsrik samverkan. Mattessichs och Danermarks teorier används med andra ord inte i värderande syfte utan ger oss en begreppsapparat som hjälper oss att utföra analysen av vårt empiriska material. Vi är därför inte heller låsta till det teoretiska ramverket utan har möjligheten att identifiera ytterligare

faktorer, både sådana som gynnar och sådana som hämmar samverkan.

5 Metod

För att uppnå syftet med studien samt besvara våra forskningsfrågor har vi valt att använda oss av två olika metoder för insamling av material: en dokumentstudie och en enkätundersökning. Dels för att få ett rikare underlag till att upptäcka faktorer som påverkar samverkan, dels för att kunna se hur samverkan utvecklats mellan tiden för Bokstartsprojektet och tiden för vår undersökning. I vår dokumentstudie bestod empirin av dokument bestående av rapporter från tidigare Bokstartsprojekt i Sverige. Dessa dokument har sedan analyserats med hjälp av kvalitativ innehållsanalys. Vi har genomfört en webbaserad enkätundersökning som huvudsakligen analyserats kvalitativt, men eftersom enkäten bestod av både öppna och slutna frågor har vissa delar av resultatet även analyserats kvantitativt.

5.1 Urval

Utöver framgångsfaktorer och hinder för samverkan ville vi undersöka om samverkan inom Bokstart har förändrats sedan projektperioden, genom att jämföra utsagor från projektrapporterna med hur samverkan ser ut i dagsläget. Vår population var således alla de som arbetar med Bokstart i de kommuner och regioner som har en publicerad Bokstartsrapport på Kulturrådets webbplats för Bokstart och där rapporten behandlar samverkan i tillräcklig omfattning för att ge underlag nog att arbeta med. Dessa var Göteborg, Gotland, Jämtland/Härjedalen och Västernorrland, Östergötland, Gävleborg, Blekinge/Kronoberg samt Skåne. Vi valde att göra en totalundersökning av populationen och skickade en förfrågan till alla bibliotek inom dessa områden om att få ta del av mejladressen till de som arbetar med Bokstart. Av de tillfrågade biblioteken var det 38 bibliotek som arbetade med Bokstart och dessa lämnade ut mejladressen till Bokstartaren. Av de 38 Bokstartare vi skickade enkäten till var det 28 som svarade, vilket gav en svarsfrekvens på 74 procent. Vi har valt att göra en kvalitativ studie med kvantitativa inslag eftersom vi genom vår undersökning ville få fram så mycket kunskap som möjligt om samverkan inom Bokstart. Vi var alltså i första hand inte ute efter att formulera statistiska generaliseringar, vilket ofta är syftet med kvantitativa enkäter (Johannessen et al., 2020) och därav bedömer vi inte att svarsbortfallet påverkat studiens tillförlitlighet.

5.2 Dokumentstudie

En del av vår empiri består av rapporter över avslutade Bokstartsprojekt runt om i Sverige. Dokumenten är hämtade från

webbsidan bokstart.se som Kulturrådet står bakom (se bilaga 2). Rapporterna är menade att ge kunskap och inspiration kring bokstartarnas erfarenheter, metoder och forskning. Rapporterna är skrivna av både Kulturrådet, regioner och kommuner. I några fall har regionen valt att förutom en rapport också göra en följeforskning som har resulterat i ytterligare en rapport. I dessa fall har vi valt att använda oss av rapporten som inte är följeforskning. Det finns rapporter från Östergötland, Gävleborg, Jämtland, Härjedalen och Västernorrland, Blekinge och Kronoberg, Gotland samt Göteborg. I samlingsrapporten Bokstart i Sverige har vi hämtat information om Bokstart i Skåne och ytterligare information om Bokstart i Göteborg.

Fördelen med att använda dessa icke-reaktiva dokument är att datan inte har skapats av någon i syfte att beforskas; datan existerar redan och låter sig inte lika lätt påverkas av exempelvis forskarens uppfattningar (Bryman, 2018). Trots detta, menar Bryman, kan man inte utgå från att allt som står i dokumentet är objektiva beskrivningar eftersom de alltid har formulerats med ett särskilt syfte. Bryman tar i sin bok upp Scotts fyra kriterier på vad man behöver tänka på när man bedömer dokumentets kvalitet. Dessa är:

1. Autenticitet. Är materialet äkta och av ett otvetydigt ursprung?
2. Trovärdighet. Är materialet utan felaktigheter och förvrängningar?
3. Representativitet. Är materialet typiskt när det gäller den kategori det tillhör? Om så inte är fallet, känner man till i vilken grad det inte är typiskt?
4. Meningsfullhet. Är materialet tydligt och begripligt?

(Bryman, 2018, s. 657).

Syftet med dokumenten uppfattar vi är att sprida kunskap och inspiration till andra bokstartare. Det är också rimligt att anta att de skrivits i syfte att utvärdera projektet efter dess avslut. Utifrån Scotts kriterier bedömer vi att de dokument vi använder har en god kvalitet.

5.3 Enkätundersökning

Att använda sig av enkäter för insamling av empiri är en bra metod när man vill nå ut till många (Bryman, 2018). Detta var något vi ville med vår undersökning eftersom vi önskade få en så rättvis bild som möjligt av hur samverkan fortskrider på biblioteken i kommunen och regionerna vi undersökte. Enkätmetoden gav oss möjlighet att nå bibliotekarier runt om i landet och kräver mindre

från respondenterna än exempelvis intervjuer, eftersom en enkät kan besvaras närsomhelst under svarstiden och tar mindre tid i anspråk (Bryman, 2018). Nackdelar med enkäter som metod är att respondenten inte kan fråga om det är något som är oklart samt att vi själva inte kan ställa följdfrågor och fånga upp tankar hos respondenterna om sådant som vi på förhand inte kunde förutse skulle komma på tal (Bryman, 2018). Dessa problem försökte vi reducera genom att de som svarade på enkäten har fick våra kontaktuppgifter samt att vi var tydliga med att de kunde ställa frågor vid eventuella oklarheter. Innan vi konstruerade enkäten studerade vi Bokstartrapporterna och läste på om ämnet samverkan, för att på så sätt säkerställa att vi ställde frågor som är relevanta i förhållande till studiens syfte. Vi gav även flertalet möjligheter för fritextsvar i enkäten.

Enkätmetoden ses vanligen som en kvantitativ metod eftersom man oftast gör en statistisk analys av materialet. Bryman (2018) rekommenderar därför att använda så få öppna frågor som möjligt eftersom det är svårare att analysera svaren kvantitativt. På grund av att vi utformat vår enkät med flera öppna frågor har vi dock endast analyserat delar av resultatet kvantitativt och har till största del utfört en kvalitativ innehållsanalys av enkätsvaren. Under de slutna frågorna i enkäten lade vi till rutor för fritextsvar där respondenterna kunde välja att ange ett annat svarsalternativ utöver de fasta alternativen, eller välja att utveckla sina svar. Vi gjorde detta eftersom vi ville ge respondenterna möjlighet att svara med egna ord, vilket Bryman menar lämnar utrymme för intressanta och oförutsedda svar. Detta gav oss även möjlighet att samla in en rikare kvalitativ data. Bryman (2018) skriver att nackdelen med öppna frågor i enkäter är att respondenterna kan anse att det är för arbetsamt att svara och därför väljer att hoppa över dessa frågor. Han skriver dock att användningen av webbenkäter har visat ge högre svarsfrekvens på öppna frågor än vad postenkäter ger, eftersom det är lättare att skriva utförliga svar via en dator än för hand.

För att höja svarsfrekvensen och undvika högt bortfall rekommenderas att man skickar ett introduktionsbrev där man presenterar studien och studiens syfte (Bryman, 2018). I vårt fall behövde vi e-postadresserna till de på biblioteken som arbetar med Bokstart. Vi skickade därför ut ett introduktionsbrev (se bilaga 3) med en förfrågan om att få ta del av dessa till alla bibliotek i den kommun och de regioner som ingick i vår undersökning. Vi fick då 38 olika e-postadresser till vilka vi sedan sände ett nytt mejl (se bilaga 4) där vi återigen presenterade oss, studien och dess syfte samt en länk till webbenkäten (se bilaga 5).

När vi konstruerade enkäten utgick vi från tidigare forskning om samverkan samt utifrån vad vi sett i dokumentanalysen. Vårt

teoretiska ramverk och de teman vi sett i dokumenten användes sedan i vår analys av enkätsvaren.

5.4 Kvalitativ innehållsanalys

Vi utförde både en kvalitativ innehållsanalys och en kvantitativ innehållsanalys i analysen av vår empiri. Vi ger dock ingen närmare genomgång av den kvantitativa analysen av dokumenten. Den analysen bestod nämligen endast av att vi utläste vilka organisationer och professioner man i Bokstartsrapporterna uppger att biblioteken samverkar med under projekttiden och sedan ställde vi det resultatet mot vad man uppgav i enkätsvaren.

Den kvalitativa innehållsanalysen kännetecknas av att den avslöjar mönster, teman och kategorier i empirin (Wildemuth, 2016). Vi skapade ett kodningsschema utifrån Mattessichs (Mattessich & Johnson, 2018) och Danermarks (2000) olika teorier om samverkan. Utifrån dessa kategorier kodade vi sedan enkätsvaren. Vi började med att provkoda för att säkerställa att våra koder fungerade tillfredsställande, genom att koda materialet tillsammans och under dialog. Därefter kodade vi resterande empiri var för sig och avslutade med att göra en jämförelse av våra tolkningar. I de fall vi hade kodat olika förde vi dialog över hur vi skulle koda texterna för att ge en så rättvis bild av materialet som möjligt. Många gånger återfanns flera koder i samma textstycke, vilket enligt Wildemuth (2016) är helt möjligt.

Kvalitativ analys är ofta induktiv, menar Wildemuth (2016). Till en början tillämpade vi dock även en deduktiv ansats, vilket förenklat innebär att man utgår från en teoretisk föreställning eller en hypotes som man prövar mot det empiriska materialet. En induktiv ansats utgår i stället från det empiriska materialet, utan att man har en teori i grunden, eftersom man genom resultatet utvecklar en teori (Alvehus, 2019; Bryman, 2018). Alvehus (2019) menar att dessa båda är idealtyper och att det är ohållbart att arbeta med rent deduktiva eller induktiva metoder. Ofta finns det inslag av båda ansatserna. Under arbetets gång insåg vi att vi snarare använde den enligt Alvehus vanligare angreppssättet abduktion, som innebär att man växlar mellan teoretisk och empirisk reflektion. I vår undersökning utgick vi under kodningen från vårt teoretiska ramverk, men även från vår empiri eftersom denna kan hjälpa till att utveckla teorin. Våra resultat kan således sägas ha mejslats fram under växelverkan.

5.5 Etisk reflektion

Forskningsetik behandlar etiska krav som ställs på forskaren och på forskningens inriktning och genomförande. Inför vårt

enkätutskick skickade vi ett missivbrev (bilaga 4) i form av ett e-postmeddelande till respondenterna. I missivbrevet presenterade vi oss och uppgav kontaktuppgifter så att respondenterna vid frågor kunde kontakta oss. Vi klargjorde även syftet med undersökningen och förklarade att respondenternas bidrag är viktiga för undersökningen. Det är viktigt att klargöra för respondenten hur materialet kommer att användas och vid en enkätundersökning ska respondenten även få information om huruvida enkäten är anonym (Patel & Davidsson, 2011). I vår studie har vi använt enkätverktyget SUNET survey som inte lagrar respondenternas IP-adresser. Detta skulle kunna göra vår enkät anonym då vi inte efterfrågar sådant som respondenternas namn eller liknande personuppgifter. Men eftersom respondenterna behöver svara på frågor om i vilken region eller kommun de arbetar i, kan vi i vissa fall gissa oss till vem som svarat på enkäten. Av denna anledning kan vi enbart utlova konfidentialitet. Detta innebär att det enbart är vi skribenter (och eventuellt en examinator) som har tillgång till materialet och att materialet endast används för undersökningens syfte. För att ytterligare säkerställa konfidentialitet har vi valt att maskera källorna när vi redovisar citat ur enkätsvaren. Vi använder pseudonymerna Region A-G. I detta sammanhang menar vi region i betydelsen av ett geografiskt område. Av dessa sju regioner är sex av dem regioner i betydelsen administrativ enhet och en av dem är en kommun.

Respondenterna ger automatiskt sitt medgivande att vara med i undersökningen när de svarar på enkäten (S, Bark & E, Joelsson, personlig kommunikation, 23 januari 2024). Vid undersökningens avslut raderas e-mejladresserna till respondenterna, så att ingen obehörig kan ta del av dessa (Patel & Davidsson, 2011).

6 Resultat och analys

I detta avsnitt presenterar vi studiens resultat ihop med vår analys. Vi har utgått från Mattessichs (Mattessich & Johnson, 2018) och Danermarks (2000) teorier om samverkan i analysen och presentationen av resultatet. Utöver de delar vi kopplar till teorin presenterar vi även sådant som inte innefattas av vårt teoretiska ramverk, men som vi ser ofta förekommer i empirin. Detta görs under rubriken *Faktorer som inte omfattas av samverkansteorin*.

6.1 Historia av tidigare samverkan

Det framgår av både Bokstartsrapporterna och enkätsvaren att biblioteken redan innan Bokstart i varierande grad haft någon form av samverkan kring barns språkutveckling med barnhälsovård, förskola, öppna förskolan och logoped. Barnhälsovården är den part som flest säger att de tidigare samverkat med. Ett exempel på sådan samverkan har varit i form av att barnhälsovården delat ut kuponger som föräldrar bytt mot böcker på biblioteket. Man har även samverkat med logopeder kring språkväskor och bokrecept och med förskolan genom att biblioteken plockat ihop bokpåsar som familjer sedan kunde låna på förskolan. Många bibliotekarier menar att Bokstart har bidragit till att samverkan har fördjupats, blivit mer omfattande och bättre organiserad. En informant skriver att "samverkan med förskolan fanns innan Bokstart, men var informell och sporadisk. Under och efter Bokstart har samverkan blivit djupare och mer formell" (Region C, nr 3).

Samtliga 28 respondenter svarar att de idag samverkar med barnhälsovården inom ramen för Bokstart. 18 anger att de innan tiden för Bokstart samverkade med barnhälsovården och i alla projektrapporter framgår det att man har barnhälsovården som samverkanspartner under Bokstartsprojektet. Bokstart har alltså bidragit till att en redan relativt frekvent samverkan med barnhälsovården har blivit än mer omfattande och är något som har bibehållits även efter att projekttiden är över. "Vi har haft god kontakt med BVC redan innan bokstart och den kontakten har bara fortsatt och kanske blivit lite bättre efter bokstart" (Region E, nr 3).

Gällande förskolan kan vi se en liknande tendens. 23 av 28 svarar att de idag samverkar med förskolan och 17 hade en samverkan redan före Bokstart. I rapporterna är det bara Östergötland som inte samverkade med förskolan under Bokstartsprojektet, något som informanterna från Östergötland uppger att man idag gör. De som har avbrutit sin samverkan med förskolan uppger att man idag samverkar med förskolan inom andra former än Bokstart, att man har genomgått omorganiseringar inom kommunen som försvårat

samverkan eller att det är svårt att ha en samverkan då förskolan är en för stor verksamhet.

I dagsläget samverkar 18 av informanterna med öppna förskolan, medan antalet innan Bokstart var nio. I rapporterna är det endast Gävleborg som inte uppger att det har någon samverkan med öppna förskolan. I enkätsvaren framgår det att en av anledningarna att man inte har någon samverkan är att det inte finns någon öppen förskola i kommunen. Att man kan utläsa en högre grad av samverkan med öppna förskolan i rapporterna än vad enkätsvaren medger beror troligtvis på att rapporterna är skrivna på regionnivå, medan Bokstartarna förhåller sig till en mer lokal nivå i sina svar. Bokstart tycks ha hjälpt till att starta upp en samverkan mellan många bibliotek och öppna förskolor. En informant skriver att man gått från att inte ha något samarbete alls med öppna förskolan till att varje vecka göra hembesök tillsammans. Även andra informanter skriver att de gör hembesök tillsammans med öppna förskolan och att samverkan före Bokstart var obefintlig.

Endast nio svarar att de har en samverkan med logoped och av dessa hade fyra det redan innan Bokstart. Av de som nämner orsaken till att de inte har någon samverkan svarar man att det beror på att det inte finns någon logoped i kommunen, att man har en samverkan men inte inom Bokstart eller att man inte har tänkt på logopedier som möjliga samverkansparter.

Enligt Mattessichs (Mattessich & Johansson, 2018) samverkansteori kan en historia av tidigare samverkan medföra att man har en förståelse för varandra och för samverkansprocessen. Det tycks vara så att graden av tidigare samverkan påverkar vilken part man väljer att samverka med inom Bokstart. I rapporten Bokstart i Sverige skriver man att "i det fall där det finns andra pågående satsningar och projekt som tangerar samverkan kring små barn och/eller språkutveckling kan den samverkansstruktur som redan etablerats även bli hemvist för bokstartarbetet" (Rånlund et al., 2020). Något vi även kan se är att man genom Bokstart har hittat nya samverkansparter och sätt att samverka på. Detta är något som ger stöd till Mattessichs (Mattessich & Johansson, 2018) tredje samverkansfaktor, att uppmuntran och ekonomiskt stöd från politiker är en viktig ingrediens för samverkan. Bokstart som projekt är som tidigare nämnts initierat av Kulturrådet och för att få statliga medel för Bokstart behöver biblioteken samverka med minst två andra parter. "Jag skulle säga att det är nätverksbidraget som har haft störst inverkan på att vi [biblioteket och logoped] samarbetar samt att vi har det som en del i vårt lokala bokstartsarbete att vi ska samverka med andra i kommunen" (Region E, nr 2).

6.2 Samverkansparterna

Faktor fyra i Mattessichs (Mattessich & Johnsson, 2018) teori om att förstå och respektera varandras olika verksamheter samt Danermarks (2000) punkter om att identifiera organisatoriska skillnader och sedan lyfta fram och diskutera dem, är aspekter som på olika sätt lyfts fram i enkätsvaren. Vi ser både exempel på att man ansåg sig ha en dålig förståelse för varandras verksamheter och exempel på att man har försökt klargöra och lyfta olikheter. En respondent skriver att man har varit tydlig med att kommunicera till förskolan om vad biblioteket kan erbjuda och en annan att “ibland har vi fått förklara närmare för varandra hur våra yrken är uppbyggda, och vad vi kan förvänta oss av varandra, vad som är möjligt att göra” (Region B, nr 5). En utmaning som lyfts i projektrapporten Bokstart i Sverige, är de olika verksamheternas skilda kulturer. Biblioteken, barnhälsovården och förskolan arbetar på olika sätt, något som ses som ett hinder då detta tar tid, men som ändå inte upplevs som omöjligt att ta sig över (Rånlund et al., 2020).

Flera respondenter förklarar att när man Bokstartar tillsammans med någon från en annan organisation så leder detta till en större inblick i varandras verksamheter. Danermark (2000) skriver att arbetar man inom olika organisationer kommer man från skilda kunskapstraditioner och kan därför ha skilda synsätt. En respondent menar att olika samverkansparter kan ha olika ingång i Bokstart eftersom man i grunden har olika uppdrag. Exempel på detta syns även i Blekinge & Kronobergs bokstartsrapport, där man talar om att olika professioner med ett gemensamt uppdrag kan ha olika ingångar till detta uppdrag (Hultgren & Johnsson, 2021). I ett av enkätsvaren förklarar respondenten att “jag har tidigare erfarenhet från förskolans värld, samt stor insyn i BHVs arbete så jag har både förståelse för möjligheter och stor erfarenhet om småbarnsböcker och barns tidiga språkutveckling” (Region C, nr 6). Detta visar på att respondenten ser en fördel med att ha en insikt och förståelse för samverkanspartens verksamhet. En av respondenterna ger en förklaring till varför man tycker det är viktigt att samverka, som tyder på att man anser att samverkan kan vara ett sätt för de som arbetar inom olika organisationer att ta tillvara varandras olikheter därför att “olika professioner som arbetar med barn går in med olika grundkunskaper och det är endast genom en god samverkan vi kan nå fram till ett arbetssätt som ger det mesta möjliga för varje enskilt barn” (Region A, nr 1).

Mattessichs (Mattessich & Johnson, 2018) faktor sex handlar om att samverkansparterna kan se den egna vinningen och fördelarna med samverkan och i flera enkätsvar är det tydligt att man, utöver grundsyftet med Bokstart, även ser en möjlighet till att informera om varandras verksamheter för de vårdnadshavare man möter. Att

ha en inblick i samverkansparternas verksamhet kan även hjälpa bibliotekarierna att svara på frågor som kan komma upp under Bokstartsmötena. "Som bokstartare har du bra koll på var du ska lotsa familjer då de kommer med frågor som inte har bäring på ditt eget uppdrag" (Region D, nr 4).

I enkätsvaren och rapporterna ser vi även prov på förmågan att kompromissa, vilket är Mattessichs (Mattessich & Johnson, 2018) sjunde faktor för en lyckad samverkan. Man har valt arbetsätt för Bokstart som hjälper till att underlätta för samverkansparten, även om dessa arbetsätt inte från början var hur man hade tänkt att genomföra Bokstart. Det kan exempelvis handla om att man fått välja andra faktorer i avgörandet av målgruppen för Bokstart, för att på så vis underlätta barnhälsovårdssköterskornas arbete med att lokalisera de som ingår i målgruppen. I Gotlands bokstartsrapport skriver man "vi har försökt att vara lyhörda inför varandras kompetenser och professioner och i olika möteskontexter försökt kompromissa och se möjligheter i våra olikheter" (Ampler & Herdenstam, 2021). Ett enkätsvar tyder på att förståelsen för varandras verksamheter har lett till att man hittat en nivå som fungerar för alla inblandade.

Det känns som att vi har hittat en nivå av samverkan i vår kommun som fungerar bra för oss utan att "tynga" någon part då vi alla har många olika frågor på våra bord i och med att vi är så få personer som ska upprätthålla samma verksamhet som större kommuner.

(Region C, nr 4)

Alla utom en svarade att biblioteket är den part som är mest drivande i samverkansprocessen, vilket är helt naturligt då Bokstartskonceptet är något som utgår från bibliotekets verksamhet och det är biblioteket som ansöker om projektbidrag från Kulturrådet. Något som flera poängterar i enkätsvaren.

Idén om att delta i Bokstart utgick från biblioteket och de har alltid varit den drivande parten. Det är biblioteket som bjuder in till träffar/möten, köper in böcker, tillhandahåller mycket material, bjuder in till utbildningar inom ramen för Bokstart.

(Region C, nr 2)

Någon svarar att det är biblioteket som är drivande "då BVC-sköterskorna har så mycket på sitt bord då de även är på vårdcentralen och inte bara BVC" (Region E, nr. 3), vilket tyder på att man förstått den andre partens arbetsätt och begränsningar, något som enligt Mattessich (Mattessich & Johnson, 2018) är viktig att göra i en samverkan.

6.3 Process och struktur

Mattessich (Mattessich & Johnson, 2018) menar att det är viktigt att dela på insatsen i samverkansarbetet. Om alla inblandade delar på både arbetsprocessen och resultatet kan det medföra att samverkansparterna känner ett ägarskap över arbetet såväl som över resultatet med samverkan. Förutom att dela på insats och resultat är det också av vikt att de inblandade har tydliga roller och riktlinjer. För att kunna ha detta, kan man enligt Danermark (2000) behöva identifiera vilka skillnaderna är i de olika samverkansparternas synsätt. Respondenter beskriver hur de delar på processen och förtydligar allas roller genom att de pratar ihop sig för att komma överens om hur de ska arbeta. De nämner också att det är viktigt med en struktur innan man sätter i gång. En del av samverkansgrupperna använder någon typ av avtal, vilket vi kommer in på närmare lägre fram, för att reglera hur de ska dela upp samverkansarbetet och för att rollerna ska vara tydliga för de inblandade. En respondent säger ”det finns en avsiktsförklaring, dvs. vi ämnar arbeta och sträva efter att arbeta med [förskolan] och BHV och logopedier” (Region E, nr 4). En annan bibliotekarie menar att ”för att Bokstart ska bli framgångsrikt måste det komma från flera håll” (Region F, nr 1). Här kan vi se att det är viktigt att dela på insatsen för att det ska bli en framgångsrik samverkan.

Mattessich (Mattessich & Johnson, 2018) poängterar också att flexibilitet och anpassningsförmåga är viktiga delar i en lyckad samverkan. En respondent förklarar:

Samverkan med BVC har förändrats med Bokstart. Skulle säga att det främst beror på att BVC har ändrat arbetsätt och organisation några gånger och biblioteket har följt med i dessa förändringar. Biblioteket har också ändrat sitt arbetsätt och BVC har följt med i detta.

(Region C, nr 3)

I citatet ovan kan vi se att både barnhälsovården och biblioteket har klarat av att fortsätta samverka trots att de båda har genomgått organisatoriska förändringar, vilket tyder på flexibilitet och anpassningsförmåga. En annan respondent säger ”under Bokstarts första år började biblioteket prata mer med förskolepedagogerna och i och med detta föddes flera idéer att testa som nu har blivit permanent verksamhet” (Region C, nr 3). Detta är ett exempel på respondenter som är flexibla i sitt arbete och på så vis hitta nya arbetsätt.

I vår empiri finner vi även exempel på när detta fungerar mindre bra. En respondent säger att de har försökt göra gemensam sak med sitt samverkansarbete, men att det inte har gått på grund av omorganiseringar. Vi har sett i vår empiri att det kan vara svårt för

bibliotekarierna att skapa en fungerande arbetsprocess med förskolan. Informanterna beskriver att förskolorna är många och organisationen stor och att detta gör det svårt att nå alla, men att de anstränger sig för att upprätthålla kontakter så gott de kan. I rapporten Bokstart Sverige skriver man att "det kan vara svårt att nå ut till förskolorna då det ofta är väldigt många aktörer och således svårare att samordna" (Rånlund et al., 2020, s. 36).

6.4 Nätverk och kommunikationskanaler

Enligt Mattessich (Mattessich & Johnson, 2018) är kommunikation, både formell och informell, en viktig del vid samverkan. Detta framkommer också i dokumenten där det uttrycks att relationsbygge är en förutsättning för en fungerande samverkan (Ampler & Herdenstam, 2021). I enkäterna svarade 19 av respondenterna att de hade en formell och regelbunden kommunikation med sina samverkansparter medan nio av dem svarade att de inte hade någon sådan. Respondenterna beskriver hur de träffas för möten mellan en gång per månad till en gång per år, men det vanligaste tycks vara att träffas 1–2 gånger per termin. Det är också skillnad på vilka som ingår i dessa möten. En respondent svarar:

En operativ referensgrupp träffas minst två gånger per år eller mer vid behov. I gruppen ingår pedagoger, logoped, specialpedagog, förskolerektor, personal från bvc och bibliotekspersonal. Styrgruppsmöte minst en gång per år eller mer vid behov. I gruppen ingår bibliotekschef, verksamhetschef för förskola och grundskola, förskolerektor och bokstartsamordnare bibliotek. Träff [med] biblioteket barnhälsovården två gånger per år eller mer vid behov.

(Region C, nr 5)

I citatet ovan kan vi se att många är inblandade i mötena, medan en annan respondent svarar att de har återkommande planerade möten med "BVC, 1–2 gånger om året" (Region E, nr 1). Det ser alltså olika ut bland respondenterna vilka som medverkar i mötena. Ibland är det många samverkansparter som är involverade och ibland sker mötena enbart mellan biblioteket och en samverkanspart. Av dem som inte har regelbundna och återkommande möten svarar en av respondenterna "tyvärr inte, inga planerade möten, enbart mejlkontakt vid frågor" (Region E, nr 4).

Det framgår av enkäterna att respondenterna också upprätthåller informella kommunikationskanaler. Mattessich (Mattessich & Johnson, 2018) menar att just informella kontakter är viktiga för sammanhållningen i samverkansgruppen. I dokumenten nämns

också vikten av både formella och informella nätverk (Hultgren & Johansson, 2021) och i våra enkätsvar kan vi utläsa att många av respondenterna har skapat informella kontakter med sina samverkansparter. En respondent svarar ”är på BVC minst en gång/vecka och har då lärt känna sköterskorna” (Region G, nr 1). Andra nämner att de pratar mycket med varandra och har utvecklat en god kontakt. En respondent uttrycker ett tydligt exempel på hur viktiga dessa informella kontakter kan vara.

Samverkan med öppna förskolan har blivit djupare efter Bokstart. Mest beror det nog på att bibliotekarierna som körde ut till familjerna hade en öppen förskola som sin bas för lunch mm. Vi började prata med personalen och fick idéer om samarbete. Sedan har detta samarbete fortsatt och blivit större.

(Region C, nr 3)

Att ha ett nätverk där man kan kommunicera om sådan som rör Bokstartsarbetet och möjligheten att inom nätverket utbyta erfarenheter är något som framhålls som viktigt i ett flertal enkätsvar. “Samverkan med förskola inom just Bokstart är inte stark. Vi har samarbetat med vissa förskolor inom olika Bokstartsprojekt men vi har ingen nätverksgrupp som vi har med BVC” (Region E, nr 1). Citatet illustrerar att det kan vara betydelsefullt att samtliga samverkansparter ingår i ett Bokstartsnätverk, som ett verktyg i arbetet med att stärka samverkan.

6.5 Gemensamt syfte

De allra flesta, 26 respondenter, svarade att de tyckte att de hade en samsyn med sina samverkansparter angående syftet för Bokstart. En respondent skriver att “samsynen har ökat i och med Bokstart” (Region B, nr 1). Att ha en gemensam vision, eller att utveckla en gemensam vision, är enligt Mattessich (Mattessich & Johnson, 2018) viktigt för en lyckad samverkan. Det syns i materialet att det gemensamma syftet är viktigt.

En informant säger ”det hade varit omöjligt för mig att vara på BVC om inte BVC ville ha mig där och inte tyckte att det var viktigt. Likaså på förskolan” (Region G, nr 1). En annan informant menar att man från början har förstått att samverkan gällande barnens språkutveckling är en styrka att ta vara på ”vi har redan sedan start haft en gemensam syn att vi ska gå samman för att bli starkare i vårt arbete att stötta de yngsta barnens språkutveckling och de vuxna i deras närhet” (Region C, nr 1).

Andra respondenter uttrycker att det till största del har en samsyn men att det ändå kan råda en osäkerhet ”i huvudsak är det en samsyn, sedan kan det finnas en osäkerhet ... framför allt på en del

förskolor om hur det fungerar”. (Region C, nr 2). Vi kan se i materialet att det finns en samsyn vad gäller läsning eller att man har en samsyn när det kommer till språkutveckling men att de olika yrkesgrupperna har olika ingångar, där bibliotekariens verktyg är böcker.

Där man inte upplevde ett gemensamt syfte uttryckte en informant ”de flesta samverkanspartners har dålig insyn i biblioteksarbetet och därmed också vad vi har möjlighet att erbjuda inom ramen för vårt uppdrag” (Region B, nr 7). Andra uttryckte att de övriga samverkansparterna glömde bort arbetet med Bokstart bland alla andra göromål. Detta tycker vi oss se då flera av informanterna visar på att det tar tid att utveckla en gemensam målbild och en djupare förståelse precis som Mattessich (Mattessich & Johnson, 2018) beskriver i faktor 18. En respondent skriver att ”arbetet är under uppbyggnad och den korta tiden ... gör att full samsyn ännu inte är helt förankrat hos alla som vi samarbetar med.” (Region C, nr 6). Även i dokumenten framkommer det att tid är viktigt då samverkan ska skapas, att det tar ett tag innan arbetsätt och kultur är så pass inarbetat att alla har en gemensam syn på arbetet (Hultgren & Johansson, 2021).

Andra berättar att gemensamma inspirationsträffar, som bland annat har informerat om Bokstart, har väckt ett intresse hos samverkanspartner. Dessa tar nu initiativ till ytterligare samverkan med biblioteken och detta ökar samsynen. Att ha gemensamma inspirationsträffar kan vara ett sätt att, som Danermark (2000) menar, undanröja hindrande skillnader. En respondent uttrycker att utvecklandet av en gemensam målbild har ökat samarbetet och detta ser vi också i dokumenten där det framkommer att det gemensamma arbetet med barns språkutveckling förenar samverkansparterna (Hultgren & Johansson, 2021).

6.6 (O)tillräckliga resurser

Kulturrådets bidrag och regionernas engagemang har ansetts mycket värdefullt och informanter menar att det skulle vara omöjligt att arbeta med Bokstart utan bidrag från Kulturrådet. En informant säger ”att regionen arbetar med Bokstart och erbjuder utbildningar, material och nätverksmöjligheter är värt enormt mycket!” (Region B, nr 6). I ett av dokumenten kan man utläsa en oro för hur man ska kunna finansiera Bokstart efter projektets slut (Region Gävleborg, 2022).

Både Mattessich (Mattessich & Johnson, 2018) och Danermark (2000) poängterar att tillräckliga resurser är nödvändigt för att samverkan ska kunna genomföras på ett tillfredsställande sätt vad gäller mål och utveckling. Resurserna avser här både ekonomiska, materiella, tidsmässiga och resurser i form av personal. En

respondent resonerar i de flesta av enkätens fritextsvar om hur alla parter är beroende av resurser för att samverka och hur brist på resurser försvårar samverkansarbetet. Av de svarande uppgav 17 bibliotekarier att Bokstart finansiellt är implementerat i den ordinarie verksamheten och sju bibliotekarier svarade att Bokstart finansieras genom en kombination av extern finansiering och implementering i ordinarie verksamhet. Av de övriga svarande var det tre som finansieras externt och en som inte kände till hur Bokstart idag finansieras. De flesta har alltså helt eller delvis lyckats implementera verksamheten inom ordinarie verksamhet efter projekttidens slut. Någon skriver dock att man behövt dra in på vissa delar av Bokstartarbetet på grund av resursbrist. Av de som har en blandad finansiering, verkar det vanligt att ”all verksamhet är implementerad i ordinarie verksamhet förutom gåvoböckerna som finansieras av Kulturrådets inköpsstöd” (Region F, nr 1).

De bibliotek som har implementerat Bokstart får ibland göra avkall på andra uppgifter för att kunna arbeta med Bokstart. En respondent uttrycker att arbetet med Bokstart har gjort så att ”skolan inte hinns med i lika stor utsträckning” (Region G, nr 1). Enligt Danermark (2000) är det viktigt att samverkansarbetet inte ska drabba det vanliga arbetet, vilket det verkar ha gjort i ovanstående fall.

Att få tid till arbetet är ett vanligt problem bland respondenterna. Även i dokumenten tas tidsbristen upp (Hultgren & Johansson, 2021; Region Gävleborg, 2022). En respondent uttrycker att det inte finns tid att arbeta med Bokstart då ”vi har en som är föräldraledig hos oss på biblioteket, och tid finns inte just nu då vi har ett annat projekt med fokus på barn och unga med funktionsnedsättning” (Region E, nr 3). Bibliotekarierna får ibland välja vad som ska prioriteras, något som syns i citatet ovan och som också uttrycks i ett av dokumenten, där man helt enkelt inte har möjlighet att nå alla barn för Bokstartsändamål, utan måste välja vilka barn som ska prioriteras (Nordenfeldt et al., 2022).

En annan aspekt vad gäller resurser är att en fungerande samverkan inte kan uppnås på grund av att samverkansparter inte har ekonomiska resurser till samverkan. Man har i en kommun genom åren försökt driva igenom en samfinansiering av Bokstart ihop med andra förvaltningar som precis som biblioteket har i uppdrag att arbeta med små barns språkutveckling. Detta för att även ekonomin skulle spegla samverkan. Detta har man dock inte lyckats med. I rapporten Bokstart i Sverige skriver man att en utmaning för samverkan är att en del av de barnavårdscentraler som ingår i arbetet har en hög arbetsbelastning och därför präglas av tidspress och stor personalomsättning (Rånlund et al., 2020). Det verkar på många håll helt enkelt finnas mer vilja än vad det finns resurser.

6.7 Chefens viktiga roll

Danermark (2000) menar att det är ledningen som ansvarar för att skapa förutsättningar för att samverkan ska fungera. Av våra respondenter anser 21 av dem att de får tillräckligt stöd av chefen. Flera av bibliotekariernas chefer är måna om att Bokstart ska fortsätta och att detta engagemang har varit en bidragande faktor till att samverkan fungerar. En respondent säger att ”även då drivande personer slutar fortsätter det och någon annan tar vid. En bidragande faktor till detta är engagerade chefer som ser till att arbetet fortsätter” (Region F, nr 1). Vi finner också beskrivningar på att samverkan ökar när chefen engagerar sig och att arbetet med Bokstart får ett stort utrymme i verksamheten på grund av chefens engagemang och prioritering. Även i dokumenten ser vi att när cheferna engagerar sig underlättar det för samverkan (Hultgren & Johansson, 2021).

Enligt Danermark (2000) ska inte ansvaret för samverkan ligga på enskilda individer, vilket det tyvärr verkar göra ibland. En informant säger att de får sköta arbetet med Bokstart själva. Andra informanter menar att de på sätt och vis har stöd från sin chef, men att de inte får tillräckligt med resurser. I de fall då cheferna inte samverkar hamnar ansvaret hos enskilda personer och det riskerar att bli väldigt personbundet.

I våra enkäter framgår det att sju av bibliotekarierna inte ansåg att de fick ett tillräckligt stöd av sin chef. De svarande fann att ett större engagemang hos cheferna kanske kunde bidra till att samverkansavtal skapades. En svarande exemplifierar detta med att skriva att anledningen till att samverkan med förskolor i deras område inte fungerade så bra, var för att samverkan inte var förankrad hos cheferna.

Ett annat problem kan vara att samverkansparternas chefer inte är engagerade. En bibliotekarie menade att samverkan inte fungerade för att samverkanspartens chef inte ville engagera sig. En annan av respondenterna har tydligt märkt av att samverkan blev bättre vid ett chefsbyte hos samverkansparten och man kunde vid bytet också prioritera samverkan.

Detta är också något som vi ser i dokumenten där det framkommer att samarbetet mellan professionerna behöver vara förankrat mellan professionernas chefer. Bibliotekarierna inte kan tvinga andra till samverkan, men om det kommer från cheferna främjar det samverkan (Lundström et al., 2019).

6.8 Organisatorisk närhet

Danermark (2000) menar att om organisationer som ska samverka har skilda regelverk och grad av politisk styrning så kan detta medföra svårigheter. I samtliga Bokstartsrapporter vi har undersökt, uttrycker man att det kan finnas utmaningar med att samverka över förvaltningsgränserna. En av frågorna vi ställde i enkäten var om huruvida faktumet att biblioteket och samverkansparten har olika politisk styrning och skilda regelverk påverkade samverkansprocessen. 25 svarade nej på frågan och tre svarade ja. Någon som valde att utveckla sitt svar skrev "det har inte varit ett direkt hinder för oss, även om det är enklare att [ha] närmare kontakt med kommunal verksamhet som öppna förskolan än regional verksamhet som BVC" (Region C, nr 4). En annan svarar att man anser att behovet och syftet med Bokstart inte påverkas av detta (Region C, nr 6). Någon som svarar på frågan om vilka hinder som finns för att samverka med förskolan skriver att det är svårt för bibliotekschefer att kontakta andra förvaltningschefer (Region E, nr 3). En respondent förklarar att en faktor som bidrar till samverkan är att de är region och kommun i ett, vilken ger korta vägar mellan förvaltningar och verksamheter.

Någon lyfter att ett problem de haft med skilda regelverk har varit frågan om GDPR (dataskyddsförordningen som reglerar behandlingen av personuppgifter), men att de har hittat en lösning på detta. Här ser man prov på det Danermark (2000) skriver om att eliminera problem med organisatoriska skillnader så som skilda regelverk. I enkätsvar uppger man att då man nyligen genomgått omorganiseringar inom både den förvaltning som biblioteket ingår i och inom andra förvaltningar, har mycket av samverkan på ett högre plan stannat av, vilket har en negativ påverkan på samverkan inom Bokstart. En målbild man har är att "Kultur-, Förskole- och Socialförvaltning tillsammans skulle finansiera Bokstart" (Region D, nr 4). Detta skulle möjligen leda till att samverkan på en högre nivå mellan de olika organisationerna kan fungera bättre.

6.9 Faktorer som inte omfattas av teorin

I vårt empiriska material har vi funnit tre faktorer som vi ser påverkar samverkan men som inte förekommer i det teoretiska ramverket. Dessa är fysisk närhet, personbunden samverkan och vikten av avtal. Nedan redogör vi för dessa faktorer.

6.9.1 Fysisk närhet

I enkätsvaren ser vi spår av att organisationernas fysiska närhet till varandra kan påverka samverkan mellan dessa organisationer och även Bokstartsarbetet i sig.

En viktig faktor är att Öppna förskolan använder bibliotekets lokaler på en av orterna i kommunen. Det har lett till nära samverkan med föräldraskapsstödjaren (samma person inom hela kommunen) och också fler besök på Öppna förskolan/familjecentralen på de två orter i kommunen där de inte använder bibliotekets lokaler. Märks tydligt att fler familjer hämtar ut sina bokstartsböcker på den ort där öppna förskolan är i bibliotekets lokaler, där når vi i princip samtliga familjer med bäbisar.

(Region C, nr 4)

Citatet ovan visar hur viktig den fysiska närheten kan vara. Även andra svar i enkäten indikerar detta då man skriver att de bibliotek som ligger nära andra verksamheter som Familjecentralen, har en större benägenhet att samverka med dessa än de som ligger längre ifrån. Detta kan även kopplas till det vi har tagit upp ovan om vikten av informella kontaktvägar genom att den fysisk närheten kan inverka på huruvida man träffar varandra spontant.

6.9.2 Personbunden samverkan

En faktor som påverkar samverkansarbetet är att arbetet riskerar att bli personbundet. På frågan om samverkansprocessen påverkas av enskilda individer, att den är personbunden, svarar 18 av 28 att man anser detta. En respondent skriver:

Åtminstone delvis. Under åren har vi arbetat upp personliga (professionella) relationer, skulle någon person på någon tjänst bytas ut skulle ett relationsbyggande behöva byggas upp igen. Bokstartsarbetet skulle förmodligen inte stanna av men den kontakt vi har idag skulle ta lite tid att bygga upp, gissar jag. Vi är som sagt väldigt få involverade i en liten kommun.

(Region C, nr 4)

Flera menar att de som Bokstartare är den mest drivande i frågan på biblioteket, vilket i sig inte är något konstigt, men om man är ensam i att arbeta med bokstart på sitt bibliotek kan arbetet riskera att bli väldigt beroende av en enskild individ. Denna problematik är något som flera vittnar om. "Dock har det visats sig vara sårbart med endast ett fåtal engagerade personer, då till exempel sjukskrivningar innebär att samarbetet blir lidande" (Region A, nr 1). Många förklarar att samverkan påverkas mycket av vilka personer de samverkar med och nivån av dessa personers engagemang och intresse av Bokstart, att vissa behöver påminnas om vikten av att samverka. Någon skriver att det är direkt

avgörande vem man samverkar med. Citaten nedan förklarar hur viktigt det personliga engagemanget kan vara.

BVC-personal som engagerar sig mer i Bokstart går på fler nätverksträffar och bokar in fler språklekstillfällen och gör kanske mer reklam för babybokträffar som är på biblioteken, och använder boktips de fått av oss på biblioteket m.m.

(Region B, nr 5)

Några skriver att det är först vid byte av chef hos samverkansparten som en samverkan har kommit till skott, vilket även det kan sägas tyda på personbunden samverkan. Någon anser att “det är ofrånkomligt att samverkan inte påverkas av personerna, därför är det viktigt att försöka ta fram så hållbara arbetssätt som möjligt så det även kan fungera när nyckelpersoner ev. försvinner” (Region C, nr 1). Någon skriver att de första åren med Bokstart var eldsjäl bärande men att man nu försöker att undvika detta. Att Bokstartsamverkan kan bygga på eldsjälarna och personliga kontakter ser vi även i rapporterna. I Blekinge och Kronobergs rapport skriver man att samverkan fungerat fram tills att eldsjälarna gick på föräldradledighet (Hultgren & Johansson, 2021). Flera skriver om vikten av hållbara arbetssätt för att undvika att arbetet blir personbundet. En respondent nämner att vissa samverkansparter är väldigt duktiga på att se till att det finns någon som tar vid som representant för organisationen när någon slutar. En annan förklarar att man valt ut förste förskollärare till samverkansparter eftersom de inte byts ut lika ofta som andra på förskolan.

6.9.3 Vikten av avtal

Något vi ser att man gjort för att undvika att samverkan blir personbunden är att man upprättat ett avtal. En respondent skriver att “när vi sökte medel för Bokstart var ett huvudmål att vi skulle formalisera det redan befintliga samarbetet så att det inte blev personberoendet” (Region B, nr 1). I rapporten om Bokstart i Jämtland, Härjedalen och Västernorrland skriver man att “det är viktigt att samverkan styrs genom en överenskommelse där de olika verksamheternas funktioner och ansvar finns inskrivna. Ansvar ska ligga på tjänstenivå med tydliga arbetsbeskrivningar för att inte bli personbundet” (Lundström et al., 2019, s 80). I Östergötlands rapport förklarar man att man tillsammans med barnhälsovården arbetat fram ett samarbetsavtal (Nordenfeldt et al., 2022). I vissa enkätsvar framkommer det att man anser att samverkan inom bokstart blir personbundet då inga formella avtal finns mellan biblioteket och samverkansparten.

Många nämner avtal som en bidragande orsak till att samverkan fortsätter efter projektperioden. “Tidigt i projektet upprättades ett

samverkansavtal mellan BVC, förskolan och biblioteket, det tror vi är en förutsättning för ett fortsatt och hållbart arbete” (Region C, nr 5). Vid frågan om avtal svarar tolv att det finns ett formellt avtal gällande samverkan inom Bokstart, 13 svarar att det inte finns något avtal och tre att de inte vet huruvida något avtal är upprättat. I ett av fritextsvaren skriver man att avtalet med barnhälsovården endast är ett godkännande av respektive chefläkare, men att man kämpat länge för att bibliotekets ledning ska upprätta ett offentligt avtal med barnhälsovården.

7 Diskussion och slutsatser

Syftet med studien är att nå kunskap om hur samverkan mellan bibliotek och andra parter inom Bokstart ter sig efter avslutad projektperiod. Detta för att skapa en fördjupad förståelse över vilka framgångsfaktorer och hinder som kan finnas för en fungerande samverkan. Vägledande för undersökningen har varit våra tre forskningsfrågor vilka vi i detta sista kapitel ämnar besvara genom att föra en diskussion om studiens resultat i relation till tidigare forskning. Flera av de faktorer som vi ser underlättar för samverkan är faktorer som, om de inte infrias, blir faktorer som försvårar samverkan. Av den anledningen kommer diskussionen under de olika forskningsfrågorna till vis mån att se likadan ut men utgår ändå från olika perspektiv. Kapitlet avslutas med en reflektion kring uppsatsens begränsningar och förslag till framtida forskning.

7.1 Resultatdiskussion

- **Hur ser bibliotekens samverkan inom Bokstart ut idag, i jämförelse med under projektperioden?**

Kann-Christensen (2012) skriver om hur man i Sverige från statligt håll ställer krav på biblioteken att samverka för att erhålla utvecklingsbidrag och hur detta påverkar bibliotekens möjligheter att själva bestämma hur verksamheten ska utvecklas.

Bokstartprojektet är ett exempel på detta då Kulturrådet har som krav att biblioteket ska samverka med barnhälsovården och/eller förskolan för att få projektmedel. Lindberg (2009) menar att finansiella incitament kan vara ett skäl för offentliga organisationer att samverka över organisationsgränserna. Detta kan tyda på att det till stor del är erhållandet av projektmedel som förmår biblioteken att samverka inom ramen för Bokstart och att samverkan därmed inte längre skulle vara prioriterad när projekttiden är över. Vår studie visar att det tvärt om har skett en ökad samverkan efter projektperiodens slut.

De flesta respondenter vittnar om hur samverkan inom Bokstart har utökats och fördjupats efter projektet samt att den ökat över tid. För flera bibliotek tycks Bokstartprojektet ha fungerat som en motor för samverkan och bidragit till att man funnit fler sätt att samverka på. Inom vissa Bokstartsprojekt har man upprättat arbetsgrupper med representanter från de olika samverkansparterna, dessa har man bibehållit efter projektperioden och i några fall har fler samverkansparter tillkommit. Studien visar hur man efter projekttiden i flera fall funnit nya samverkansparter och att i de fall som tidigare samverkansparter har involverats i Bokstart så har samverkan många gånger gått från att vara

informell och sporadisk till mer formell och organiserad. Det ska dock påpekas att resultaten inte är helt samstämmiga då vissa menar att man efter projektperioden fått göra avkall på delar av Bokstart och några svarar att man har avbrutit samverkan av olika skäl med någon samverkanspart, i de flesta fall med förskolan.

- **Vilka faktorer underlättar fortsatt samverkan?**

Parrath-Pugh och Andersson (2013) menar att det behövs ett organisatoriskt stöd för samverkan och Sandin (2011) visar i sin forskning vikten av att ledningen frigör resurser för att åstadkomma samverkan. Även i vår studie ser vi att chefens roll är betydelsefull. Respondenterna såg ett klart samband mellan engagerade chefer och att lyckas med samverkan inom Bokstart. I flera fall ansåg man att cheferna var måna om arbetet med Bokstart och respondenterna kände att de fick stöd i sitt arbete samt en stor frihet över att själva bestämma hur de skulle arbeta. En respondent skriver att chefen var den som dragit igång projektet Bokstart och att denne varit väldigt engagerad och sett till att resurser i form av tid och personal fanns. Att stöd från chefen är viktigt är något som Lundh och Michnik (2014) också skriver fram i sin rapport.

Enligt Kammer et al. (2021) och Tikkinen och Korkiamäki (2023) är det av avgörande betydelse att samverkansparterna har samma mål med arbetet och Parrath-Pugh och Maloney (2015) såg i sin forskning vikten av att ha en samsyn av det gemensamma projektet. Detta stämmer väl överens med det som vi ser i vår studie. Om samverkansparterna inte är intresserade går det helt enkelt inte att samverka. Respondenter har svarat att samma mål och samsyn är något som är viktigt, så viktig att en samverkan inte skulle fungera utan detta. Det framkommer också i vårt material att det inte alltid finns en full samsyn till en början, men att grundmålet varit detsamma och att man över tid fått mer likartade mål och en samsyn på arbetet. Kammer och Morland (2020) skriver att just tid är en viktig aspekt när det kommer till samverkan. Deras forskning visar att samverkan brukar fungera bättre om man har känt varandra länge. I materialet kan vi också se att detta att skapa en gemensam målbild kan vara förenande och kan på så vis öka samsynen. Parrath-Pugh och Anderson (2013) menar att det ger en större effekt på barnens utveckling om flera professioner samarbetar kring barnet, men också att samverkan mellan professioner är till hjälp för de yrkesverksamma. Detta är något som även framkommer i våra enkätsvar, där det uttrycks att det är genom god samverkan som man kan göra det mesta möjliga för barnen.

Sandin (2011) kunde i sin forskning påvisa att samverkan kunde bidra till att samverkansparter lättare kunde se varandras

kompetenser, något som bekräftas av respondenter i vår studie. Någon uttrycker att man lär känna sina samverkanspartners verksamheter eftersom man arbetar tillsammans med dem. Vangen och Huxham (2012) menar att samverkan kan fungera bra om parterna bemödar sig att förstå verksamheternas olikheter och accepterar olika mål, detta utan att ge avkall på den egna verksamhetens mål, något som även syns i enkätsvaren. Respondenter ser en fördel i att samverkansparterna kommer från olika yrkesverksamheter om de kan ta del av fördelarna med varandras skilda erfarenheter och kunskapsområden.

Huxham (2003) menar att samverkan kan medföra att organisationer lyckas bättre än vad de skulle gjort på egen hand. Även Barrath-Pugh och Maloney (2015) har i sin forskning sett att samverkansparterna kan stärka varandras budskap. Detta syns i vår empiri där respondenter skriver att samverkan gynnar det egna arbetet och att alla inblandade vinner på det. Samverkan kan också användas i marknadsföringssyfte, eftersom man kan tipsa om samverkanspartners olika aktiviteter, något som även framgår i Barrath-Pugh och Maloneys (2015) forskning.

Angående nätverk och kommunikation påvisar Kammer och Morland (2020) i sin studie att det enbart var ett fåtal av deras respondenter som hade planerade möten för sin samverkan. De som var mer engagerade i sin samverkan höll kontakten mestadels via mejl, telefon och informella träffar. I motsats till detta hade flertalet av våra respondenter regelbundna formella möten och vi såg i våra enkätsvar att de informella träffarna var avgörande för samverkan. Det fanns fall bland våra respondenter där biblioteket befann sig i samma byggnad som deras samverkanspartner, eller där de tillbringade lunchen tillsammans med samverkanspartner och man förklarade hur detta upplevdes vara en stark bidragande faktor till en fortsatt samverkan. Detta att det underlättar för samverkan om man befinner sig i samma lokal är något som Montiel-Overall (2008) visar på i sin forskning.

Man kan se i vår studie, liksom i Lundh och Michniks (2014) studie, att skriftliga avtal är av betydelse för att minska personberoendet och reducera risken för att samverkan upphör vid exempelvis en omorganisering. Några av våra respondenter poängterar just detta. I våra enkätsvar svarade ungefär hälften att det fanns ett skriftligt avtal. Flera av respondenterna nämner att faktumet att det finns ett samverkansavtal är en förutsättning för en fortsatt samverkan inom Bokstart. Den gemensamma nämnaren bland dem som svarade att arbetet med Bokstart inte var personbundet var att det fanns ett avtal eller att Bokstartsarbetet var inarbetat på ett sådant sätt i bibliotekarierollen att det inte blev personbundet. Det nämndes alltså också i empirin att man tagit fram hållbara arbetssätt genom att implementera arbetet så väl att Bokstartsarbetet fungerar även vid omorganiseringar.

- **Vilka faktorer försvårar fortsatt samverkan?**

En av de faktorer som tycks ha mest hämmande effekt på samverkan är brist på resurser. Flera påpekar att det efter projekttiden är svårt att hinna med Bokstart inom ramen för ordinarie verksamhet och hur detta påverkar samverkansarbetet. Minskade personalresurser och tidsbrist inom både biblioteksverksamheten och hos samverkansparterna försvårar och ibland hindrar en fungerande samverkan. Att brist på resurser försvårar samverkan är något som flertalet forskare tycks vara överens om (Montiel-Overall, 2008; Barrath-Pugh & Anderson, 2013; Kammer et al., 2021; Tikkinen & Korkeamäki, 2021).

Kammer och Morland (2020) skriver om hur de i sin undersökning sett att samverkan försvåras om den är personberoende. De förklarar att om den i personalgruppen som är mest drivande i samverkansprocessen slutar kan samverkan helt upphöra. Detta är något som vi ser även i vår studie. Byte av personal framför allt på förskolan, men även inom barnhälsovården är en försvårande faktor som flera respondenter har upplevt. Att det är få personer som arbetar med Bokstart gör att sådant som sjukskrivningar och föräldraledighet får stor negativ påverkan på samverkansarbetet. I flera enkätsvar kan vi se att frånvaron av samverkansavtal gör att samverkan lätt blir personberoende om samverkansarbetet inte är implementerat i verksamheten utan i stället hänger på att vissa eldsjäljar arbetar med samverkan. Lundh och Michnik (2014) menar att om det saknas skriftliga överenskommelser och en långsiktighet i samarbetet mellan biblioteken och barnavårdscentraler riskerar samarbetet att bli personberoende och försvinna vid en omorganisering. Lundh och Michnik (2014) betonar också vikten av att samarbetet är förankrat bland cheferna. Detta är något som även våra respondenter anser. Att chefen inte visar intresse, inte är insatt eller inte väljer att prioritera samverkan inom Bokstart är andra faktorer som hämmar samverkan. Både gällande bibliotekets chef och samverkansparternas chef.

Andra faktorer vi sett i vår empiri som tycks försvåra samverkan är det faktum att man är olika organisationer, med allt vad det innebär, som ska samverka. Någon skriver att det är svårt att arbeta över organisationsgränserna och en annan respondent svarar att svårigheterna bland annat beror på att man har dålig insyn i varandras verksamheter. Detta är något som bekräftas i Kammer och Morlands (2020) undersökning om samverkan mellan skolbibliotek och folkbibliotek. Där kunde man se att en bristande förståelsen för hur de olika bibliotekarietyperna arbetar försvårade samverkansarbetet. I projekten *LekaSpråkaLära* (Myndigheten för skolutveckling, 2004) och *Alfons, Ellen, Kotten och alla de andra...* (Widerberg, 2008), där bibliotek samverkade med förskolan, kunde man se hur bibliotekarierna hade svårt att hitta sin roll i projekten då förskolepersonalen hade en något snäv syn

på vad bibliotekarierna kunde bidra med gällande barns språkutveckling. Bristen på kommunikation mellan samverkansparterna är en faktor som försvårar samverkan enligt vår empiri och är även något som Barrath-Pugh och Maloney, (2015) sett i sin forskning om ett litteracitetsprojekt där bibliotek och skola samverkade.

7.2 Slutsatser

Att arbeta för en lyckad implementering av nya arbetssätt är något som de flesta folkbibliotek brottas med efter avslutad projektperiod. Likaså att hitta hållbara metoder för att samverka med andra organisationer och professioner. Valet att studera samverkan inom Bokstart har gett oss en möjlighet att undersöka både vilka faktorer som påverkar samverkansarbetet och hur bibliotekarierna arbetar för att upprätthålla samverkansarbetet utan projektmedel.

Bokstart har i flera fall inneburit nya sätt för biblioteken att samverka med professioner som man redan har en relativt lång historia av att samverka med, samt att hitta nya samverkansparter. Trots att biblioteken inte längre erhåller projektmedel har man i de allra flesta fall lyckats bibehålla samverkan och i många fall har man efter projektperioden även utökat samverkan. De framgångsfaktorer och hinder för en fungerande samverkan som vi sett i vår studie rimmar väl med de samverkansfaktorer som utgör vår teori, även om vi i vår empiri lyckats urskilja ytterligare faktorer.

I vår studie har vi funnit ett flertal faktorer som tycks underlätta en fortsatt samverkan. Vi har även sett att det till stor del är bristen på dessa framgångsfaktorer som utgör de hinder vi ser för en fortsatt samverkan. Att det finns ett stöd från både bibliotekets och samverkanspartens chef är något som ses som en framgångsfaktor, samtidigt som bristen på stöd hindrar en fungerande samverkan. Samma sak gäller huruvida det finns ett samverkansavtal mellan parterna. Ett avtal är en tydlig framgångsfaktor och bristen på avtal är något som våra respondenter anser försvårar arbetet med att upprätthålla en samverkan. Att samverkansparterna har ett intresse av samverkan, att man tillsammans identifierar ett gemensamt uppdrag och har en samsyn av uppdraget är faktorer som främjar samverkan. Vad som däremot tycks kunna utgöra ett hinder, trots att man identifierat det gemensamma uppdraget att arbeta för barns språkutveckling, är att man inte har en samsyn gällande hur man bör arbeta med detta uppdrag. Att samverkansparterna inom Bokstart inte alltid har samma syn på hur man bäst arbetar med barns språkutveckling är i sig inte förvånande eftersom man kommer från olika kunskapstraditioner och har skilda

grunduppdrag. Bibliotekariernas uppdrag är att arbeta språkutvecklande genom att främja läsning medan barnhälsovården arbetar med att bedöma och följa upp barns språkförmåga. För att överbrygga hinder som kan uppstå på grund av olikheter i samverkansarbetet kan en förståelse för samverkansparternas olika verksamheter, men också en förståelse för den egna vinningen av samverkan, vara faktorer som underlättar en fortsatt samverkan.

Ytterligare framgångsfaktorer tycks vara huruvida man har både planerade och informella möten mellan samverkansparterna. Att man Bokstartar tillsammans, har en historia av tidigare samverkan eller har en fysisk närhet mellan organisationerna är alla faktorer som gynnar samverkan. Det tycks vara så att samverkan underlättas av att man lär känna varandra och får en bättre insyn i varandras verksamheter. Att ha hållbara och implementerade rutiner hjälper den fortsatta samverkan, samtidigt ser vi att om parterna arbetar flexibelt och kan anpassa sitt arbetssätt så gynnar också det samverkan. Hållbara och implementerade rutiner är även något som minskar risken för att samverkan blir beroende av enskilda individer. Att Bokstartsarbetet ofta är personbundet framkommer tydligt i vår studie som en faktor som riskerar att försvåra samverkan. Byte av personal och sjukskrivningar kan få en tydligt negativ inverkan på samverkan om det är få i personalen som arbetar med Bokstart. En annan faktor som sällan tas upp i förhållande till vad som underlättar samverkan, utan oftast lyfts som en försvårande faktor, är resurser. När man talar om resurser är det ofta i termer av brist, så som tidsbrist och personalbrist. Inte heller detta är något som förvånar eftersom minskade resurser för Bokstart är ett faktum när biblioteken inte längre erhåller statligt stöd för arbetet.

I enkäten ställde vi frågan om huruvida man anser att samverkan är en viktig del av Bokstart. Alla utom en respondent svarade att man tycker samverkan är viktigt, något vi menar framgår i vår studie där vi tydligt ser i framför allt enkätsvaren hur engagerade många som arbetar med Bokstart är i samverkansarbetet. Att man ser samverkan som något viktigt kan vi även utläsa i vårt resultat eftersom vi kan konstatera att trots minskade resurser har man på majoriteten av de tillfrågade biblioteken både lyckats behålla och finna nya sätt att arbeta samverkande.

7.3 Uppsatsens begränsningar samt framtida forskning

Med utgångspunkt i vårt val av metod kan vi se både styrkor och svagheter i vår studie. Användandet av enkäter har gett oss ett brett analysmaterial i och med att vi fått svar från 28 bibliotekarier som arbetar med Bokstart. Dokumentanalysen har tillfört ett något

djupare material då man ofta i Bokstartsrapporterna ger en utförlig beskrivning av samverkan i Bokstartsprojekt. De två metoderna har även gett oss möjligheten att göra en jämförelse av samverkan under projektperioden mot samverkan efter att projektet är över. En begränsning vi dock upplevde var att vi inte kunde ställa följdfrågor eller be om ytterligare förklaringar när något enkätsvar var otydligt. Detta problem hade troligen inte uppstått om vi i stället för enkäter hade använt oss av intervjuer eller fokusgrupper. Intervjuer hade dock medfört att vi inte haft möjligheten att ställa frågor till lika många bibliotekarier, något som vi bedömde som viktigt för att få en så stor bredd i svaren som möjligt och vid både fokusgrupper och intervjuer hade det varit svårt att få bibliotekarier att medverka från alla de regioner vi ville undersöka.

Vi är medvetna om att vi i denna undersökning inte har studerat alla aspekter av samverkansprocessen, exempelvis är maktperspektivet en central del inom sociologiska studier av samverkan. Maktförhållanden mellan samverkansparterna är något vi av utrymmesskäl valde att inte undersöka, men är något som vi ändå anser skulle bidra med ett viktigt perspektiv på samverkansprocesser. Vi har även gjort valet att enbart studera samverkan ur ett bibliotekarieperspektiv. En framtida studie kunde komplettera bilden av samverkan genom att undersöka hur samverkansparterna inom Bokstart ser på samverkan med biblioteket. Att undersöka hur de olika samverkansparterna har för syn på läsning och på syftet med barns läsning skulle också kunna tillföra en viktig pusselbit till forskning om samverkan inom Bokstart.

8 Litteraturlista

Alvehus, J. (2019). *Skriva uppsats med kvalitativ metod* (2 uppl.). Liber.

Ampler, C., & Herdenstam, C. (2021) *Bokstart Gotland – samverkan för små barns språkutveckling*. Region Gotland.

Andersson, J. (2015). *Med läsning som mål. Om metoder och forskning på det läsfrämjande området*. Statens kulturråd.

Barratt-Pugh, C., & Anderson, K. (2013). Positive partnerships: The role of child health nurses in an early childhood family literacy program. *The International Journal of Interdisciplinary Educational Studies*, 7(3), 75–85.
<https://doi.org/10.18848/2327-011x/cgp/v07i03/53247>

Barratt-Pugh, C., & Maloney, C. (2015). Growing Better Beginnings: An evaluation of a family literacy program for pre-schoolers. *Issues in Educational Research*, 25(4), 364-380.
<http://www.iier.org.au/iier25/barratt-pugh.pdf>

Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder* (3 uppl.). Liber.

Claesson, S. (2022, 5 maj). Ska folkbiblioteken vara beroende av statliga bidrag?. *Magasin K*. <https://magasink.se/2022/05/ska-folkbiblioteken-vara-beroende-av-statliga-bidrag/>

Danermark, B. (2000). *Samverkan - himmel eller helvete?: [en bok om den svåra konsten att samverka]*. Gothia.

Danermark, B. (2004). *Samverkan - en fråga om makt*. Läromedia.

Danermark, B., & Kullberg, C. (1999). *Samverkan. Välfärdsstatens nya arbetsform*. Studentlitteratur.

Hultgren, F., & Johansson, M. (2021). Vi jobbar med samma barn: Följeforskning om utvecklingsarbete, kompetensutveckling och samverkan i Språkstegen på bibliotek, 2019–2020. I S. Wijk (Red.), *Att nå varenda unge – Bokstart i Blekinge och Kronoberg* (s. 11–70). Biblioteksutveckling Blekinge Kronoberg.

Huxham, C. (2003). Theorizing collaboration practice. *Public Management Review*, 5(3), 401–423.
<https://doi.org/10.1080/1471903032000146964>

- Johannessen, A., Tufte, P. A., Christoffersen, L., & Nilsson, B. (2020). *Introduktion till samhällsvetenskaplig metod* (2 uppl.). Liber.
- Kammer, J., & Moreland, D. (2020). School and Public Library Collaboration: A Phenomenology of Working Together. *School Libraries Worldwide*, 26(1), 31-47.
- Kammer, J., King, M., Donahay, A., & Koeberl, H. (2021). Strategies for Successful School Librarian and Teacher Collaboration. *School Library Research*, 24.
- Kann-Christensen, N. (2012). National Strategies for Public Library Development – Comparing Danish and Swedish models for project funding. *Nordisk kulturpolitisk tidskrift*, 14(1–2), 33–50. <https://doi.org/10.18261/ISSN2000-8325-2011-01-02-05>
- Kulturrådet. (u.å). *Bedömningsgrunder för Bokstarts utvecklingsbidrag*. Hämtad 13 mars, 2024, från <https://www.bokstart.se/ombokstart/ombokstartsbidragen/bedomningsgrunder-for-bokstarts-utvecklingsbidrag/>
- Kulturrådet. (2024). *Folkbibliotekens behov av statliga stöd*. Statens kulturråd. <https://www.kulturradet.se/globalassets/start/publikationer/2024/foalkbibliotekens-behov-av-statliga-stod.pdf>
- Limberg, L., Hultgren, F., & Johansson, M. (2022). *Skolbibliotek och lärande*. Studentlitteratur.
- Lindberg, K. (2009). *Samverkan*. Liber.
- Lindström Sol, S., & Ekholm, D. (2021). Integrating cultural and social policy through family home visits in suburban areas of exclusion: examining the rationalities of Bookstart Göteborg. *International Journal of Cultural Policy: CP*, 27(7), 952–966. <https://doi.org/10.1080/10286632.2020.1860031>
- Lundh, A. H., & Michnik, K. (2014). *Samarbete mellan folkbibliotek och barnhälsovård i Sverige: En utökad kartläggning och nulägesbeskrivning*. Regionbibliotek Halland.
- Lundström, C., Johansson, A., Collén, C., & Söstram Bylund, A. (2019). *Man får nästan svindel*. Bokstart. Jämtland, Härjedalen och Västernorrland. Region Jämtland Härjedalen och Region Västernorrland. <https://www.bokstart.se/globalassets/bokstarts-dela-dagar/man-far-nastan>

Mattessich, P. W., & Johnson, K. M. (2018). *Collaboration: What Makes It Work* (3 uppl.). Turner Publishing Company.

Montiel-Overall, P. (2008). Teacher and librarian collaboration: A qualitative study. *Library & Information Science Research*, 30(2), 145–155. <https://doi.org/10.1016/j.lisr.2007.06.008>

Myndigheten för skolutveckling. (2004). *LekaSpråkaLära: lärande lek om språk i förskola och bibliotek*. Liber.

Nordenfeldt, A., Åström, C., Salihovic, D., Cserhalmi, E., Ottosson, E., Malik, F., Loeld Rasch, I., Molinder, J., Kollerud Nilsson, K., Kardell, L., Wallberg, M., Johansson Gray, M., Gustafsdotter, M., & Wisting, M. (2022). *Bokstart Östergötland*.

Nowé Hedvall, K., Pilerot, O., & Ögland, M. (2021). *Stärkta bibliotek: uppföljning av satsningen Stärkta bibliotek 2018-2020*. Kulturrådet.

Patel, R., & Davidsson, B. (2011). *Forskningsmetodikens grunder*. Studentlitteratur.

Region Gävleborg. (2022). *Bokstart Gävleborg - ett projekt med flera spår*.
<https://www.bokstart.se/globalassets/hitta-kunskap/rapporter/>

Rånlund, A., Segerström, A., & Strandberg, R. (2020). *Bokstart i Sverige*. Statens kulturråd.

Sandin, A. S. (2011). *Barnbibliotek och lässtimulans: delaktighet, förhållningssätt, samarbete*. Regionbibliotek Stockholm.

SFS 2013:801. *Bibliotekslag*. Kulturdepartementet.
https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svenskforfattningssamling/bibliotekslag-2013801_sfs-2013-801

Skolverket. (2018). *Läroplan för förskolan: Lpfö 18*. Skolverket.

Tikkinen, S., & Korkeamäki, R.-L. (2023). The paradox of collaboration in the partnership between primary schools and public libraries. *Educational Studies*, 49(5), 730–748.
<https://doi.org/10.1080/03055698.2021.1884048>

Vangen, S., & Huxham, C. (2012). The Tangled Web: Unraveling the Principle of Common Goals in Collaborations. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 22(4), 731–760.
<https://doi.org/10.1093/jopart/mur065>

Widerberg, G. (2008). *Inte bara läsvisa: tankar och idéer från samverkansprojekt mellan bibliotek och förskola*. En bok för alla.

Wildemuth, B. (2016). *Applications of Social Research Methods to Questions in Information and Library Science* (2 uppl.). Libraries Unlimited Inc.

Ögland, M. (2013). *Taxonomier: verktyg för biblioteksutveckling*. Regionbibliotek Stockholm.

Bilagor

Bilaga 1

Mattessichs samverkansfaktorer

Faktorer relaterade till omgivning

1. Samverkan eller samarbete har förekommit tidigare.

Har parterna samverkat tidigare kan detta medföra en förståelse för varandras roller och för samverkansprocessen.

2. Samverkansgruppen har förtroende att leda samverkan.
3. Samverkan stöds av politiker och beslutsfattare.

Ekonomiskt stöd ges för samverkan och/eller samverkan uppmuntras då man ser samverkan som ett medel till att hantera olika problem.

Faktorer relaterade till samverkansparters egenskaper.

4. Parterna respekterar, förstår och har förtroende för varandra.

Man förstår varandras verksamhet, vilka normer arbetssätt och begränsningar som finns inom de olika organisationerna.

5. Samverkansgruppen omfattas av alla aktörer som berörs av samverkansaktiviteterna.
6. Alla samverkansparter ser den egna vinningen i att samverka.

Alla parter anser att fördelarna överväger nackdelarna, exempelvis att beslutsprocesser blir långsammare med flera parter inblandade.

7. Samverkansparterna har förmåga att kompromissa.

Alla är införstådda med att alla parter inte alltid kommer att få sin vilja igenom.

Faktorer relaterade till process och struktur

8. Samverkansmedlemmarna delar på insatsen i både processen och resultatet.

Samverkansmedlemmarna känner ett ägarskap både i hur arbetet genomförs och i dess resultat.

9. Flera nivåer av deltagande.

Varje nivå (tex högsta ledningen och mellanchefer) inom de deltagande organisationerna i samverkansgruppen har åtminstone någon representation och pågående medverkan inom samverkansinitiativet.

10. Flexibilitet.

Samverkansgruppen fortsätter att vara öppen för olika sätt att organisera sig och i hur man åstadkommer arbetet.

11. Utveckling av tydliga roller och riktlinjer.

Medlemmarna i samverkansgruppen förstår tydligt sina roller, rättigheter och skyldigheter och de förstår hur de ska utföra skyldigheterna.

12. Anpassningsförmåga.

Samverkansgruppen har förmågan att upprätthålla sig själva mitt i stora förändringar, även om det innebär att de behöver ändra på några stora mål, eller gruppmedlemmar osv, för att kunna hantera förändrade omständigheter.

13. En lämplig utvecklingstakt.

Strukturen, resurserna och aktiviteterna inom samverkansgruppen ändras över tid för att möta behoven inom gruppen utan att överbelasta dess kapacitet.

14. utvärdering och fortsatt lärande.

Samverkansgruppen har verktyg för att utvärdera processen och använder utvärdering till att utveckla samverkansprocessen.

Faktorer relaterade till kommunikation.

15. Öppen och frekvent kommunikation.

Samverkande grupper interagerar ofta, uppdaterar varandra, diskuterar frågor öppet och framför allt nödvändig information till varandra inom samverkansgruppen och till berörda personer utanför den direkta samverkansgruppen.

16. Etablerade informella relationer och kommunikationskanaler.

Förutom formella kommunikationskanaler så skapar personliga kontakter mellan gruppmedlemmarna en bättre, mer informativ och sammanhängande samverkansgrupp.

Faktorer relaterade till syftet.

17. Konkreta och uppnåeliga mål.

Gruppens mål är tydliga, realistiska och uppnåeliga för alla samverkansparter.

18. Gemensam vision.

Samverkansparterna har en gemensam vision och en tydlig överenskommelse om uppdragets mål och strategi. Den gemensamma visionen finns antingen i början av samarbetet eller så utvecklas den under arbetets gång.

19. Unikt syfte.

Uppdraget och målet för samverkan skiljer sig, åtminstone delvis, från uppdraget och målet hos gruppmedlemmarnas egna organisationstillhörigheter.

Faktorer relaterade till resurser.

20. Tillräckligt med ekonomiska medel, personal, material och tid.

Samverkansgruppen har en tillräcklig och konsekvent ekonomisk bas för sitt arbete liksom också tillräckligt med personal och material för att stödja verksamheten. Det tillåts tillräckligt med tid för att kunna nå målen och inkluderar tid att utveckla samverkan.

21. Skickligt ledarskap.

Personen som leder samverkansgruppen är rättvis och har organisations- och mellanmänniska egenskaper. På grund av dessa (och andra) egenskaper ges ledaren respekt eller legitimitet från samverkansgruppen.

22. Engagerade externa och interna deltagare.

Samverkansparterna upprätthåller relationerna mellan varandra samt andra som påverkas av samverkan för att bibehålla en god kommunikation.

Bilaga 2

Bokstartsrapporter

Blekinge & Kronoberg:

Wijk, S. (Red.). (2021). *Att nå varenda unge – Bokstart i Blekinge och Kronoberg*. Biblioteksutveckling Blekinge Kronoberg. https://www.biblioteksutveckling.se/download/18.1c12716b183bd380960afcd3/1665996609504/Sprakstegen_Attnavarendaunge_tillg%C3%A4nglig_pdf.pdf

Gotland:

Ampler, C., & Herdenstam, C. (2021) *Bokstart Gotland – samverkan för små barns språkutveckling*. Region Gotland. <https://dokument.gotland.se/IntegrationService.svc/doc/content/37749>

Gävleborg:

Region Gävleborg. (2022). *Bokstart Gävleborg - ett projekt med flera spår*. <https://www.bokstart.se/globalassets/hittakunskap/rapporter/bokstart>

Göteborg:

Rånlund, A., Segerström, A., & Strandberg, R. (2020). *Bokstart i Sverige*. Kulturrådet. <https://www.kulturradet.se/globalassets/start/publikationer/bokstart>

Jämtland, Härjedalen och Västernorrland:

Lundström, C., Johansson, A., Collén, C., & Söstram Bylund, A. (2019). *Man får nästan svindel. Bokstart. Jämtland, Härjedalen och Västernorrland*. Region Jämtland Härjedalen och Region Västernorrland. <https://www.bokstart.se/globalassets/bokstarts-dela-dagar/man-far-svindeln-bokstart.pdf>

Skåne:

Rånlund, A., Segerström, A., & Strandberg, R. (2020). *Bokstart i Sverige*. Kulturrådet. <https://www.kulturradet.se/globalassets/start/publikationer/bokstart>

Östergötland:

Nordenfeldt, A., Åström, C., Salihovic, D., Cserhalmi, E.,
Ottoosson, E., Malik, F., Loeld Rysch, I., Molinder, J., Kollerud
Nilsson, K., Kardell, L., Wallberg, M., Johansson Gray, M.,
Gustafsdotter, M., & Wissting, M. (2022). *Bokstart Östergötland*.
<https://www.bokstart.se/globalassets/hitta>

Bilaga 3

Hej!

Vi är två studenter från Högskolan i Borås som just nu skriver vår kandidatuppsats inom biblioteks- och informationsvetenskap.

Uppsatsen handlar om samverkan inom Bokstart. Syftet är att undersöka om och hur samverkan mellan biblioteket och andra parter inom Bokstart fortskrider efter att Kulturrådets projektperiod avslutats, samt framgångsfaktorer och hinder för samverkan. Inom ramen för detta skickar vi ut en enkätundersökning där vi ställer frågor som bland annat handlar om hur och med vem samverkan inom Bokstart sker.

Vi vänder oss till den/de som arbetar med Bokstart på biblioteken. För att säkerställa att enkäten når rätt person så önskar vi att få tillgång till e-postadressen (den som används i arbetet) till en av de som arbetar med Bokstart på ert bibliotek. Har ni inte någon som arbetar med Bokstart på ert bibliotek, önskar vi att få information om att detta är fallet.

Enkäten kan fyllas i av flera tillsammans om det är fler som arbetar med Bokstart, men vi önskar endast ett svar per bibliotek. Vi kommer använda ett verktyg för enkäter som är godkänt enligt GDPR-lagstiftning, se vidare: <https://www.hb.se/anstalld/stod-ochservice/informationshantering/behandling-av-personuppgifter-gdpr/> Inga personuppgifter kommer att samlas in, vi ställer dock frågan i enkäten om vilken region/kommun som Bokstartaren arbetar i. De e-postadresser som samlas in kommer att raderas när sista datumet för enkäten har passerat.

Vi hoppas att ni vill hjälpa oss med vår undersökning genom att dela med er av e-postadressen till Bokstartaren på ert bibliotek. Tack på förhand!

Mvh Sofia Götesson & Pia Wallgren

Bilaga 4

Hej!

Vi är två studenter från Högskolan i Borås som just nu skriver vår kandidatuppsats inom biblioteks- och informationsvetenskap.

Uppsatsen handlar om samverkan inom Bokstart. Syftet är att undersöka om och hur samverkan mellan biblioteket och andra parter inom Bokstart fortskrider efter att Kulturrådets projektperiod avslutats, samt framgångsfaktorer och hinder för samverkan. Inom ramen för detta skickar vi ut en enkätundersökning där vi ställer frågor som bland annat handlar om hur och med vem samverkan inom Bokstart sker.

Vi kommer använda ett verktyg för enkäter som är godkänt enligt GDPR-lagstiftning, se vidare: <https://www.hb.se/anstalld/stod-ochservice/informationshantering/behandling-av-personuppgifter-gdpr/>

Personuppgifter samlas inte in i enkäten. Vi ställer dock frågan i enkäten om vilken region/kommun som Bokstartaren arbetar i. De e-postadresser som samlas in kommer att raderas när sista datumet för enkäten har passerats. Då vi inte vet vilka som redan har svarat på enkäten kommer vi att skicka påminnelse till samtliga, har du redan svarat kan du bortse från denna.

Enkäten kan fyllas i av flera tillsammans om ni är fler som arbetar med Bokstart, men vi önskar endast ett svar per bibliotek.

Den sista dagen att svara på enkäten är tisdagen den 19 mars.

Din medverkan är helt frivillig och du får gärna kontakta oss vid eventuella frågor!

Länk till enkät: <https://sunet.artologik.net/hb/Survey/6295>

Mvh Sofia Götesson & Pia Wallgren

Bilaga 5

Utveckla gärna dina tankar kring specifika frågor om samverkan i de rutor som finns märkta *Utveckla gärna*. Det hjälper oss att bättre förstå hur ni idag arbetar och tänker kring samverkan inom ramen för Bokstart.

Jag arbetar på ett bibliotek i

1. Inom ramen för Bokstart, samverkar biblioteket i dagsläget med

- BVC
- Förskola
- Öppna förskolan
- Logoped
- Annan organisation
- Ingen samverkan sker i dagsläget

Annan organisation:

2. **Innan** tiden för Bokstartsprojektet som finansierades av Kulturrådet, vilka/vilken organisation samverkade ditt bibliotek med?

- BVC
- Förskolan
- Öppna förskolan
- Logoped
- Annan organisation
- Ingen samverkan med annan organisation
- Vet ej

Annan organisation:

3. Vilka faktorer skulle du säga har bidragit till en fortsatt/minskad/avbruten samverkan med **BVC** inom ramen för Bokstart?

4. Vilka faktorer skulle du säga har bidragit till en fortsatt/minskad/avbruten samverkan med **förskola** inom ramen för Bokstart?

5. Vilka faktorer skulle du säga ha bidragit till en fortsatt/minskad/avbruten samverkan med **öppna förskolan** inom ramen för Bokstart?

6. Vilka faktorer skulle du säga ha bidragit till en fortsatt/minskad/avbruten samverkan med **logoped** inom ramen för Bokstart?

7. Vilka faktorer skulle du säga ha bidragit till en fortsatt/minskad/avbruten samverkan med **annan organisation** inom ramen för Bokstart?

8. Finns det något formellt avtal om samverkan inom Bokstart med någon av ovan nämnda parter?

- Ja
 Nej
 Vet ej

Om ja, med vilken/vilka parter?

9. Sker det återkommande och inplanerade möten med någon av ovan nämnda parter inom ramen för Bokstart?

- Ja
 Nej

Om ja, med vilken/vilka parter? Hur ofta?

10. Arbetar ni idag med någon samordnare för samverkan inom Bokstart?

- Ja
 Nej

Om ja, vilken organisation tillhör samordnaren?

11. Vilken part upplever du som mest drivande i samverkansprocessen inom Bokstart?

Utveckla gärna:

12. Upplever du att biblioteket och samverkansparten har en samsyn angående syftet med Bokstart?

- Ja
 Nej

Utveckla gärna:

13. I de fall där samverkansparten och biblioteket har olika politiska styrning och skilda regelverk, upplever du att detta påverkar samverkanprocessen inom Bokstart?

- Ja
 Nej

Utveckla gärna:

14. Upplever du att samverkansprocessen inom Bokstart påverkas av enskilda individer? (Att den är personbunden?)

- Ja
 Nej

Utveckla gärna:

15. Känner du att du får tillräckligt stöd från din chef i samverkansprocessen inom Bokstart?

- Ja
 Nej

Utveckla gärna:

16. Anser du att du har tillräcklig kunskap om samverkan och samverkansprocesser för att kunna arbeta gynnsamt med samverkan inom Bokstart?

- Ja
 Nej

Utveckla gärna:

17. Anser du att det är viktigt att samverka med andra parter inom ramen för Bokstart?

- Ja
 Nej

Utveckla gärna:

18. Hur finansieras Bokstart i dagsläget?

- Bokstart är implementerat i den ordinarie verksamheten
 Extern finansiering
 En mix av båda alternativen
 Vet ej

Om Bokstart finansieras med externa medel, vilken är finansiären?

19. Finns det något du vill tillägga angående samverkan inom Bokstart?

Tack för att du medverkat i vår undersökning av samverkan inom Bokstart!